

zeruko **ARGIA**

1976-Urria-10 - XXVI garren urtea 707 zenbakia

ELA LAK
LANGILE ERAKUNDEAK

AZKEN ORDUKO

ARALUCE HIL DUTE

alkateak ataka estuan

**LURRAREN EMAITZAK!
LURRAREN OSASUNA!**

**A MANOS DE
CERDO** GUISADO

Lehendakari:

Kaietano Ezeiza.

Buruzagi:

M. Atxaga, D. Unanue, Elixabete Garmendia.

Zuzendari:

Gorka Reizabal.

Zuzendari-ordeko.

Pilar Iparragirre, Mariano Ferrer, Miren Jone Azurza.

Berri-emale orokorrak:

L.A. Aranberri "Amatiño", Gexan Lantziri, Mikel Bujanda, Herrialde, Estepan Aldamiz-etxebarria.

Idazleak:

Alkiza, Arostegi Amunsa, Ansola, I. Bujanda, Bakaikoa, Larresoro, Lete, Lertxundi, Lizarralde, Karlos Santamaria, Martin Ugalde, Mikel Ugalde, Joxe Azurmendi...

Herrietako berri-emaleak-

Odile Kruzeta (Eibar), L. Baraiazarra (Markina), Axari (Idiazabal), Idiakez (Deba), Alix Trueba (Karrantza), Etxetxukoak (Herrera), Sistiaganeko Pello (Lezo), M. Izeta (Baztan), Mendiaga (Arrasate), Ertxin-Harri (Zestoa), Murumendi (Beasain), Katazuri (Durango), Barrenetxea (Oiartzun), Anatsan (Azpeitia), Inalurreta (Pasai Donibane), Uria (Hernani), Giro (Zaldibia), Mahasti (Errenteria), Metal-Iturri (Lazkao), Azpiroz (Berastegi).

Marraskilari: Antton Olariaga.

Argazkilaria: Arturo Delgado. Llovet.

Fotolitoak. Ernio S.L.

Jabea: Nafarroako, Kantauri eta Aragoiko Kaputxinoak.

Burlada, Kale Nagusia, 50-1.

Donostia, Okendo 22.

Telf: 41-95-88.

Moldiztegia eta Idazkola:

"Graficas Semi"

Pl. Lasala, 3

Donostia.

D.L.: 80-1963

Salneurria:

dendetan 25 pezta.

alkateak ataka estuan

Aginte larderakoiaren morroi zintzo eta lehialak lotsagabetzen hasi dira. Berrogei urtetako morrontza gozoa gazitzen hasi zaie, nonbait. Izan ere, gerra batek izutu eta kokildutako herria jaiki egin da. Ez dira herri hil, xotik, umil eta erori baten alkate, herri bizi, ausart eta borrokalaria baten alkate baizik.

Herriak bere buruaren jaun eta jabe izan nahi du. "Herria da herriaren nagusi" aitortu du gobernuak. Aldi berean, ordea, gobernu horrek berak ukatzen dio herriari eskubide hori. Indarraren bidez kendu zitzaion aginpide hori oraindik ere ukatzen zaio. Eta jakina, indarraren zerbitzari izan dira alkateak, eta zerbitzari lehialak gainera. Herriari agintea indarrez kendu zioenaren morroi ziren eta dira. Bestalde, ordea, aldaketaren atetan gaude. Agintea lehengoan eskuetan dago, baina ez lehen bezain sendo eta luzarorako. Herriak berea duena eskatu egiten du, gero eta gogorrago gainera.

Demokrazia eta askatasun eske ari den herriaren ala aginte laderiakoiaren aldetik jarri behar dute alkateak, lehentxeago edo geroxeago, nahi eta ez. Goitik datorkie alkatei izena, ezparririk gabe, izana ordea, herriak bakarrik eman diezaieke. Izanik gabeko izena alferrik dute. Txorimaloei ere burutik behera ziri-na egiten diete txoriek azkenerako. Txapela batez ezin daitezke bi buru estal. Ataka estuan daude alkateak, beraz.

Eta ataka ez da udazken honetan askoz zabalagoa gertatuko, langile eta nagusien arteko tirabiren zipriztinak kaleraino iritxiko dira. Lan-itunen eta soldaten herritzeak, bizimoduaren garestitzeak, ekonomiaren kinka larriak eta abarrek bero galgatan gori, jarriko du politik labea. Huelgak, manifestazioak eta langile sindikatoak behar bezala legeztatu gabe izateak are eta larriagotuko du giroa. Poliziaren eta langileriaren arteko borrokak eta astinduak zakartu egiten dira lehenaz gain. Agintean daudenak eta kalean dabiltzanak erronka bera joa dute: "Kalean irabaziko dugu".

Batzuen eta besteen borroka eta joka-leku bihurtu zaigu, beraz, kalea eta kale hori odolez gorritzen denean edo busti daitkeen "Ni naiz kale horren zaintzaile" esan du herriko alkateak. Baina berrogei urtez morroi zintzo izan den alkate izenekoaren oihu larria ez dute aintzakotzat hartuko. Izenari izana dagokionean eta izena eta izana herriak ematen dizkionean ez du "Nik agintzen dut herrian" esan beharrik izanen, herriaren izenean eta herriaren zerbitzurako duen makila sendoa eta errespagarria izanen bait du.●

non zer

Guttiago eskatu eta gehiago bu- rrukatu.....	3
Karlisten mitina.....	4-5
Araluce eta beste lau hilak.....	6-7
Irasuegi - Arantxa Arruti.....	9-10
ELA-LAB-LAK.....	20-25

"IRAULTZERO" DALA-TA

Agur, jaun-andreak:

"Z. A."ren 699'gn alean "IRAULTZERO BERRIAK OTE? idazlana irakurri ondoren, "Gutun ireki" bat idatzi nuan eta asteroko euskaldun ontara bidali. Luzeegia eta abar zalako, bere artean etzitzaidala argitaratuko esan zidaten.

Ona emen, "Irakurleak mintzo" saile-rako laburturik, bada.

Euskaldun eta langille batzuk — iñork ez du agerian idatzi "sukursalista" diranik — beren arteko batzuk bat egitera bil-du ziran Lejoa'ko Unibersidadean uztai-laren 30-31'tan.

Eta "Zeruko Argia" k ez du aztertu, ez an egin zuten lanik, ez argitaratu zu-ten agerpenik. Asteroko "berri-emallea-ri" dagokionez, ez du batzarraren bera- ren berririk ere eman, aurreko billera edo mai- inguru batekoa, baizik: albistariekin egindako elkar-izketarena soil-soilik.

Ez du berririk eman bere osoan, ez du azterketa sakonik agertu. Baiña bitartean onako lore-sorta au jalkitzen die euskal- dun asteroko batetik beste euskaldun ba- zueri:

"IRAULTZERO" berriak... "Hainbat diru nola erabil daitekeen kazetaurreko bat emateko..." Ez gaude handikeria hauetara ohituta... "Oportunismo hutsa. BLUF! handi bat".

Beren billera, batzar eta laneri dagoz- kienez, DANA ETZUTEN AIN GAIZKI EGINGO, — esango nuke nik nere alde- tik — erdal-izparringi ta aldizkariak ain eraso nolabaitekoak eman dizkietenera- ko: batzuek, itz-erasoz, MUNDO ta beste batzuen antzera; beste gaienak IXILTA- SUNAREN zigorrez.

Idatziak idatzi ondoren, ontan labur- tuko nituzke nere esatekoak:

1'go: "Ofizialtasunak" eta "siglak" era jakin batean erabiltze ori ez da garran- tzizkoago, euskaldunok euskal-langilledia- ri ta Euskalerri'ari nola laguntzen doigun sakonki aztertzea baiña.

2'gn: "IRAULTZERO" ta antzeko lo- reak beste euskaldun batzueri egotzea ez da, nere ustez, euzko-indarrak ELKAR- TZEKO biderik onena.

3'gn: "ORTZIKAR" IZEN-ORDE- KOREN estalkipean ez da zaillegia, beste- la idatziko ez lirakenak idaztea.

4'gn: Geuron begiko abea baiña beste- ren begiko makarra aixago ikuste ori beti lege izan danez, jatortasunez elkarri akats ikus-eraztea dugu biderik onena, guztion okerrak zuzentzeko: elakar in- tsentsu artean goraldiaz ez-baiña, elkarri kritika zeatzak egiñaz ikasi aal izango du- gu gure erriari sebitzurik onena egiteko bidean zuzen ibiltzen.

Agur terdi, "Zeruko Argia"ren arpide- dun eta irakurle.

Gastañaga'tar Jesus'ek

ZERUKO ARGIAREN OHARRA:

"ELA-STV ofizialean sartzeko aha- le- gin guztiek egingo dituen" Lejoako tal- deak kazetaurreko elkarrizketara eta kongresorako deia egin zion Zeruko Argiari. ELA ofizialaren deia ahal zen gal- detu genion telefonoz deitu zigan neska- txari. Eta hark baietz erantzun. Ofizialta- sunak eta siglek badute garrantzia, beraz.

Kazetaurreko elkarrizketara ez zuen Zeruko Argiako inork joaterik izan eta Anaitasuneko kazetariak eman zigun han esandakoaren berri. Eskerrak, beraz Anai- tasunari eta Ortzikar kazetariari.

Kongresora, aldiz, bi kazetati bidali zi- tuen Zeruko Argiak. Baina 700garren alea gertatu bait zen eta kazetariok egin lana lekuri gabe geratu zen. Sakon azter- tu nahi genuen Lejoako batzarrea. Hori egin bagenuen ere zer esanik izango zuen Gastañagak.

Dena den, "jatortasunez elkarri aka- tsak ikus-eraztea dugu biderik onena, guz- tion okerrak zuzentzeko": baina beste- ren taldean eta alderdian bakarrik aka- tsak ikusteak susmo txarrak sortzen ditu.

CARLOS ZINKUNEGI'RI

Agur Jauna:

Noiztik eta nora P.N.V. lotsagabea da? Irizten zait "ALDERDI" orren jakabi- deak ez dezula ezagutzen larregirik, beste- la egin dezun ezkutitz ori ez zendun egin- go.

"ALDERDI" orrek ABERRI-EGU- NIK ez du sekula ere "DEUSEZTATU" zuk diñozun lez; bai beste talde batzuk; adibidez 1.967go IRUINAKO deia puska- tu zuten eta Orio, Irun ta abar izendatu zuten; ori ez al da "DEUSEZTATZEA"? Ala orrekin ez al zera oroitzen?. Ia JAUNA! ez atera gauzak bere lekutik, ja- rrai zazu zure taldean zintzo ta kementsu jokatzen abertzale bezala ta utzi beste taldeak zalantzatzeari, ze ortik ez degu ezertxo ere irabaziko. ez batasun bat abertzale guztien artean; urruntze bat baizik.

Gauza asko esan genezake baiña buka- tzera nijoa esanez GORA ABERTZALE BATASUN ZINTZO BAT!

ARANBERRIA'TAR AGUSTIN

"ZIÑUA"

MIRENTXU PURROY ETA ZERUKO ARGIA: ZENBAIT ARGITASUN

ZERUKO ARGIAKO adiskideak.

Gutziz aldrebes hartu duzute nere es- kutitza esaten nuena. Eta behar bada, nere erruz. Halere, ez nuke arazo honetaz iluntasun izpirik utzi nahi. Beraz, hemen nauzute z anbait argitasun emateko as- moz.

Mirentxu Purroyk Z. ARGIAri egi- ni- ko deklarapenak irakurri eta berehala prestatu nuen erantzuna. Bidezko denez, Mirentxu berari zuzendu nion erantzun hura, PUNTO Y HORA aldikarian argita- ra zezan.

Gero, eta P.y Hk. argitara emango etzuen beldurrez, Z. ARGIAra kopia bat bidali nuen, eskuz eginiko hitzaurre labur batez. Beraz, zuek argitaratu duzuten iz- kribua eta bertan agertzen diren iritziak, P. y H.ri zuzenduak ziren. Eta ez Z. Ar- giari.

Bestalde, Z. ARGIAren abertzaletasu- na guztiz garbi dago neretzat. Hain zuzen ere, horregatik, Z. ARGIA etxe barruko- tzat hartzen dutalako bidali nizuen kopia hura, etxe barruan bederen argia ikus ze- zan. Z. ARGIAk, abertzale diren iritziak beti argitaratzen baititu.

Ez ikaratu, bada, Z. ARGIAren aber- tzaletasuna ez baitu inork zalantzatu. Are gehiago, hori egiten duena ezin esan abertzale denik.

M. SORALUZE

OHARRA.— Normal denez, PUNTO y HORAK ez du oraindik nere eskutitza ar- gitratu.

IDATZ ARAUAK

Gutun honekin, aspaldian gogoan dudan gauza bat azaltzera nator.

Nik euskal aldizkariak irakutzen di- tut eta hizkuntza aldetik gonbaratuz, ha- lako ezberdintasun eta batasun eza bat dakusat. Badakit euskararen batasuna oraindik egiten ari dela, baina nahiko nu- ke era berdin batez idazten ez dutenen ar- tean alako akordio batetara heltzea. Ho- rrela, idatz arau berdinak erabiliz irakur- leari, oraindik nekez irakurtzen duen ira- kurleari, bidea erraztuz, eta euskararen batasunerako beste urrats bat emanez...

Beste barik, eta mamiari dagokio- nez orain arteko bide zuzenetik jarraitze- ko esanez agurtzen da zuen irakurle bat.

J. A. (BILBO)

GUTIAGO ESKATU ETA GEHIAGO BURRUKATU

Bat Nazional arazo eta erreibindikapen alderdiari dagokiolarik, eta oraingo terminologia berria erabiliaz, estatualisten "kojental opor-tunismua" gauza aski nabarmena da eskabideen kontu honetan. Eus-kal Unibertsitatea dela, bilingui-smoa dela, nazional eskoletan euska-ra sartzea dela eta beste mila burru-katan, pegatinak, jaialdiak, manis-festazioak eta nik ez dakit zenbait ko-misio eta bilkura eratzen dituzten erreibindikapen horien alde. Baina egia zera da: emezetarrak oraintsu hasi dira euskara ikasten, pezetar-rak beren euskal politikaren leku-ko bostpasei euskal kultur militan-te gogoraziko dizkigute, troskistek ez dute ezeren lekukotasunik behar eta honela. Politik posizionamendu honetatik han-hemenka nazional erreibindikapenen alde egotea eta lekua hartzea, funtsean, lorpen ho-rien baldintza objektu direnen sor-tzaile eta moldatzaile izan gabe, Madrilgo gobernu odol xurgatzai-leari amore eman erazten saiatzea baizik ez dela dirudi. Eta bestela esan diezaidatela, jende horrek zen-bat abertzale sortu duen, zenbat euskaldun berri eta euskal irakasle.

Gauza bat da demokatrik erreibindikapenak eskatzea, eta oso bes-terik beste deusik egin gabe, nork bere buru "demokratikoa" plaza publikuan agertu nahi izatea. Hots, estatualisten betiko oportunismua baizik ez da, txamarra demokratikoaz estalirik. Eta, demokrazia de-la eta, honen irudi ukiezina dela eta, gauza bat esan nahi nieke hauei: inork bere ideologiaren zelai semantikoan de eta "hortik" min-tzo ez dena, jakina, ezta populu abertzalearen posizionamendu poli-tikotik mintzo.

Bi. Nolabaiteko "euskal" jarre-rak hartuaz, politika "egitera" eto-rrri zaigun multzoa sartuko nuke hemen. Itxura denez, euskal ezke-rrak ez omen zekien (eta orain?) politika egiten, hots, "infantilis-mua" zokoratuaz euskal politika abertzalearen plaza publikua bete digute. Zoritxarrez, ordea, oraindik ere (eta gero ere berdin agian eus-kal plaza eta kaleetan odol putzuak egiten dira eta, egia esan, mahai ba-ten atzetik plaza horietan politika "egiten" jarraitzen badute, batere zikindu gabe, populu abertzale iraultzailearen ezetza jaso besterik ez zaie geratzen.

Multzo hau ere, Madrida begira bizi duguna da eta horretan badu antzik lehenagoarkein. Diotenez, euskaldunok ere hasi behar omen genuen noizpait "politika egiten", estatualisten arabera. Zorigaitza da, ordea, politika egite hori ez dela oinarritzen langilego eta populua-rrengan, ez dela beronen harma bi-hurtzen, ez dela alternatiba iraul-tzaile bat markatuaz finkatzen. To-lerantziaren mugetan politika egi-tea gauza bat da. Badakigu zein den

Euskal Herriaren arerioa, eta tristea litzateke benetan, zuekin egin duen modura, nahi duzelako noski, are-rioak bere arlo juridikora euskal po-litika oro eramanaz tolerantzi bur-ges batetan itotzea.

Alternatibak ez dira arerioak ametitzen duen heinean moldatzen ezta (kojentalak direnean ere. Poli-tika egiteko unea heldu dela esanaz, edozein presupuesto politiko justi-fikatu nahi izatea, populua eta lan-gilegoa ingainatzea besterik ezta.

Hiru. Kastarren alternatiba. Ba-tzuen ustez beranduegi datorrena, beste hauen aldamenen, besterik izango dela espero dugu, zeren, oraino ez dut ezagutzen eta. Beste-rik' burrukaren baitan egongo dela uste dudalako, populuar mugimen-du eta euskal iraultzari bere ezauga-rri berezia eman dion burruka iraul-tzailea erreformisten asaltoetatik gordetzen ahaleginduko delako...

Batez ere, mugimendu honek ezin lezake, politika pragmatiko ba-ti amore emateagatik, bere bururik sal. Arriskugarria da eskerkeria eta honen ondorioa. Arriskugarria da hainbat eta hainbat erreibindikazio demokratiku nolanahi zokoratuaz, azken helburuei so, prozesu dialek-tikoaren norantza ez hautematea eta noraezean geratzea.

Etorriko baitiz, ilusio ideologiko bat besterik ez litzakete ordea, ez-ker abertzale honek bere lekua go-bernu probisional edo dena delako-an badadukala pentsatzea. Eta kon-tuz, hau ez baita ezkerkeria. Hau zer den jakiteko gauza logiko ba-tzuk esango ditut.

Burges demokraziaren gobernu zentralak, Euskal Herrian, beste hainbesteko burges gobernu bat ameti dezake. Beraz, hemengo in-dar erreformisten nolabaiteko agin-te bat izan daiteke soil-soilik, he-mengo indar iraultzaileak tokirik ez dutelarik. Euskal ezkerrek hor le-kurik baduela pentsatzea, ilusio ederra da, ez besterik. Zeren Eus-kal Herriarentzat, egungo indar po-litikoei dagokien kojentura eman honetan, horrelako erreibindikape-nik asumitzea bidezko da zerbait demokratiko delako eta inoiz, jarre-ra iraultzaile batek hori ere ahantz ezin dezakeelako. Hortik, ordea, gobernu hortako hegemonian eta antzeko gauzetan pentsatze hutsa, konpreni gaitza da. Eta gero ko ar-erioen juridik arloa onetsiz, parla-mentuko politika eginaz, etendura iraultzaile burutu daitekeela pen-tsatzea ikuspegi eboluzionistaren hildoa sartzea da.

Erreformen baketa ezta iraultza. Eboluzioa ere ezta iraultza. Jakina, iraultzak ere badu bere eboluzioa, baina honena ezta ideologia ebolu-zionistaren eboluzioa, beste bat baizik.●

JOXE M. ODRIOLAZA

Esaerak dioskun gisan, libre omen da eskatzea eta baita, hala-ber, ez ematea ere. Horrelako sus-morik badut azkenaldi honetan: agian gehiegixto eskatzen da gure artean, batez ere nori eskatzen zai-on oharitzen bagara.

Dena den, oraindik ere ez dira bukatu eskabideak: euskal uniber-tsital barrutia; bilinguismoaren ezarpen ofiziala; indar errepresibo-en suntsipena euskal gobernu probi-sionala; eta noraino zerrenda hon-tan?.

Nik hiru korrante nagusitan be-reiziko nituzke eskabideok eta hauen atzetik dagoen politik mugi-mendua. Hau da, hiru bat politik posizionamendu garbi badaudela us-te dut egungo Euskal Herrian.

Tolosan bizitzeak merezi du: bost hilabetetan bi kapitán (bata Anparo Arangoa zigortzeagatik eta bestea manifestazioa egiten uzteagatik), alkatea (bigarren kapitánarenkin elkartzeagatik) eta karlisten mitina egin dira famoso.

Urriaren 3an, goizeko 11,30etan EKA, Euzkadiko Karlista Alderdia plazaratzen zen. Bost hizlari ziren hitzegitekoak: Epifanio Larrañaga, Gabriel Zubiaga, Luis Uruñuela, Tomas Zabala eta Mariano Zufia.

Beotibarko frontoia dena bete zen. Antolatzaileek ziotenez 3.000tik 3.500ra bilduko omen ginen. Lau ikurrin haundi agertu ziren hitzaldiak hasterakoan. Zutik eta txaloka egin zitzairen ongi-etorri.

Epifanio Larrañaga mintzatu zen lehenen. "Euskal Herriak inoiz jasan duen garairik latzenetakoa jasaten ari garenean... Herri bat osatzeko dugun eskubidea deuseztatu eta suntsitu nahi duen Estatuari jaukitzeagatik, eusko gudariak Espainiako espetxeetan inoiz baino gehiago direnean..., denentzat askatasuna eskatu beste okerrik eta bekaturik egin ez duen jende-masari kupidarik gabe, beste gehiagotan bezala, tiroak botatzen zaizkionean, Gobernuko Presidenteak berak, kanpoko periodisten aurrean gure herriko eta, gure Herriaren hizkuntza, gure izatearen adierazpidea, gure herritasunaren mintzabidea, erdainatu eta gutxiesten duenean, hainbeste eta hainbeste "eta abar" eta abar", aipatzen jarrai gaitezke-nean, Karlista Alderdiak, herrien libertadein aldeko bere borroka-kondairari leial eta zintzo, hori bere borrokalarri edo militante askoren odol-isurtzea kosta bazaio ere, bere ahotsa, oihua eta mintzoa aditzera eman baitio, eta Tolosa hone-xetatik egin nahi du, hain zuzen, behialako Foruen Hiriburu honexetatik", esanaz egin zion bere lanari.

"Euskadiren askatasuna lortu dezagun" batasuna erdietxi behar dugu esan zuenean, txalo bereoak jo zitzaizkion eta "Gora Euskadi Askatuta" ohi egin ozenki. "Nafarroa Euskadi da" esan zuenean ere bero bero erantzun zion jendeak.

"Euskadiko Karlista Alderdia, alderdi politikoa da, herrikoia, jende-masena, iraultza edo rebuluzio zalea, sozialista... autojestionatua", zela esanaz jarraitu zen. EKA Estatu federal baten alde zela esan zuen. EKAk Hego Euzkadirako zuen pro-

Jurramendi, 1976.

TOLOSAKO Beotibarko zelaian

grama laburtu zuen gero bi hitzetan: Euskal Herria azpiratzen duten diktadura sistemaren erakunde, lege zapaltzaile guztiak desegin; askatasun demokratiko guztiak ezarri; Euskal naziotasunaren adierazpide datekeen regimen autonomikoa bertantxe ekarri; estatutoa tajutzeko batzorde unitario bat izendatu; Gobernu probisional bat aukeratu:

"Euskal sozialista baterako, Gora Euskadi Askatuta" oihu eginaz amaitu zuen Epi Larrañagak bere hitzaldia.

GOBERNUARI KRITIKA GOGORRA

Gabriel Zubiaga, gorteetako prokuradorea, mintzatu zen hurren. Fiskalaren egitekoa zuen Tolosan eta ondo bete zuen bere egitekoa.

"Fiscal de este Régimen, si Régimen puede llamarse a "esto", a esta situación política, a este caos integral en el que estamos sumidos todos, por voluntad y decisión de unos pocos, que no cuentan con más apoyo que el engaño, la cárcel y la metralleta.

En la cúspide del Poder estuvo sentado durante cuarenta años, un General, sin título alguno de legitimidad, por el solo hecho de haberse apoderado, con ayuda de Hitler y Musolini, en plena contienda civil, de la dirección de uno de los bandos contendientes. Todos sabemos de qué hombres yy de qué Instituciones se valió para poder ejercer su dictadura vitalicia. Para dejarlo "todo bien atado" (es frase suya) nombra sucesor, en un último acto dictatorial, a quien, por docilidad, promesas y juramentos, considera idoneo para continuar su obra política. Carente el heredero de los apoyos que tuvo aquel, pretende hoy (al menos eso se nos dice) democratizar el país, valiéndose de los mismos hombres y de las mismas Instituciones políticas de las que se valió el General, precisamente para lo contrario..."

Gero reformakeriari eman zion pasadatxo bat. "Hoy todos saben que los reformistas no pretenden reformar el edificio del Estado, que lo único que quieren reformar, es la fachada de ese edificio, para sacarle una foto y enseñarla por Europa".

"Consejo Nacional", "Consejo del Reino" eta "Cortes Españolas"ei astindutxo bat eman ondoan Gobernadoreei eta Udaletxeei eman zien: "resulta increíble y vergonzante el espectáculo, de manse-dumbre y servilismo que, salvo algunas excepciones, ofrecen hoy nuestro Ayuntamiento". Administrazioa usteldurik zegoela esanaz amaitu zuen zati hori.

Reformismoak Euskadin izan duen frakasoa aipatu zuen hurrena. Gipuzkoa eta Bizkairako antolamendu berezia jorratu zuen. Bederatzi hilabete sortu zela eta oraindik ez da jaio, esan zuen. Sasi-annistia salatu zuen eta ordena-zain-tzaileen eta eskuidarren jokabidea gaitzetsi. Euskarari eta ikastolei egi-ten zaizkien erasoak aipatu zituen.

Gabriel Zubiagaren hitzaldia askotan txalotuan izan zen.

FORUEN KONDAIRA

Luis Uruñuela foruez mintzatu zen. Gai hau ezaguna da gure irakurleentzat. Askotan aipatu dugu. Ale berezi bat ere eskaini diogu aurten. Hitzaldiaren laburpenik ez dugu egingo, beraz.

Askatasuna, demokrazia, sozialismoa eta autojestioa, Foruen izpirituan direla esanaz amaitu zuen Uruñuelak. Eta Foruek aipatzen direnean gaurkotutako foruak eskatzen direla.

ISKANBILA

Tomas Zabalaren txanda zen. Jendea mugitzen hasi zen. Polizia sartzen hasi ote zen, pentsatu genuen. Baina ez, barruan gertatzen zen zerbait. Larrialdi laburra izan zen. Jendea lasatu zen. Jendea isildu eta eseri zenean, Zabala hasi zen mintzatzen. Une hartan ordea, grisak sartu ziren: "Tienen diez minutos para desalojar".

Hortxe bukatu zen karlisten mitina. Kanean korrika-saioak izan ziren. Txapela gorritz zebilen emakume batek eraso zion polizia bati. Lau gazte datenitu eta katxeatu zituzten. Jendeak txistuka eta orruka eraso zion orduan polizikoari. Eta poliziak gomazko tiroz erantzun zion jendeari.

Ordubietan kazetaurreko elkarizketa izan zen Izaskunen, borda baten ondoan. Zubiagak aspirina bat eskatu zuen.

Sixtotarren batzuk sartzen ikusi omen zituzten. Bezperan Gobernadoreak ere adierazi omen zion, Bilbotik iskanbila jartzera omen zetoze. Ikurriñik jartzen ez uzteko agindu omen zion. Bestela norbaitek espainola aterako zuela eta. Euzkadiko Karlista Alderdiak onartua zeukala ikurriña eta hark ezin zezakeela debekatu erantzun omen zion Zubiagak. Eta norbait saltsa jartzera bazetorren, Gobernadoreak bazituela galerazteko bideak.

Mitina hasi baino lehen Tomás Gonzalez, gobernadorearen ordezkariarekin, hitzegin zuen. Gauza berdintsuak esan omen zizkion.

Istilua nola hasi zen gauza garbirik ez zen azaldu. Norbait goitiki behera abiatu zen bi eskuak jasota, oihuka: "Hay que matar a todos". Talde batek lurrera bota eta kolpeka eraso zion.

Jurramendi, 1960

Ondo ebaindu zutenean, kanpora atera zuten. Mutil gazte bat zen, pistolaz harmatua. Ez zuen hitzik esan. Estuasun horretan beste hiru sixtotarrak kanpora ihesegin zuten. Bizkarrekoak hartu zituen mutila, Beotibarren aurrean zeuden poliziengana joan zen. Grisek barruan sartu ziren eta jendea kanporatu zuten.

Tomas Gonzalezek, gobernadorearen ordezkariak "un agente suyo" erabat eebaindu zutelako har suyo" erabat ebaindu zutelako hartu zuela erabaki hori, esan zien antolatzaileei. Baina erabaki hori bere gisa mahaiko antolatzaileekin hitzegin gabe hartu zuen: jendea bare-

tu eta berriro hizlaria hizketan hasi zenean sartu ziren grisak.

EKAko buruek su-piztaile hark zuen errua. Eta gobernadoreak alde zuzenetik esandako guztia gertatu zen Beotibarren. Garai batean etxeko eta lagun izan zen Alderdi batek orain kontra egiteak mintzen du zenbait. Horregatik erasotzen die hain gogor karlistei. "Vosotros fascistas, soy los terroristas" oihu egiten zuen Beotibarren jendeak. Hitz minbera hoiek ala ikurriñek ala "Gora Ezkadi Askatuta" hotsegiteak berotu ote zuen su-piztaile hura?

Dena den, karlisten mitinari indarra eman dio eta zabaldundea.●

o y a l s. a.

Oyal eta eforru almazena

*Paregabekoak
Bikañenak*

GARIBAY, 4 - TELF. 414304

DONOSTIA

ARALUCE ETA BESTE

LAU HIL DITUZTE

Astelehenak 4, eguerdiko 2,20tan, minutu bat gora beheran, me-traileta hotsa entzun genuen Z. ARGIA honen Erredazio Bulegoetan, ez genuelarik garbi antzematen zer gerta zitekeen. Atera ginen kalera eta zer ikusiko: Araluce eta berari laguntzera etorririko beste lau gizonezko tiroz joak izan zirela, sekulako jende eta polizia mugimendua une batetan muntatua zelarik.

GERTAEREN HARIA

2,20tan iritxi zen Araluceren kotxe ofiziala -132 beltz bat- Donostiako avenidaren 9garren atera. Bertan bizi da hain zuzen Araluceren familia. Kotxe ofizialaren atzean Renault-12 berde bat geratu zen eta han, mementuan esan zenez, lau polizia omen zihoazten. Kotxe ofizialean berriz txoferra zen aurreko aldean eta Araluce bera atzean. Ez dugu asmatu orduko nahastea zen ala ez, baina han ahoz aho zebilen Araluceren ondoan Gobernadorea bera Zihoala eta gero esan zen Orioko alkatea ote zitekeen. Geroztik ez da horrelakorik gehiago aipatu, beraz, ez dagoke arrazoirik horrelakorik pentsatzeko.

Bi kotxeak geratu ziren une berean, zai zeuden lau gaztetatik hiruk tiroak botatzeari ekin zioten eta orotara 90 kaskilo gastatu omen zuten. Balak "Parabellum" 9ko kalibrekoak ziren. Renault berdeari tiroak parabisatik sartu zitzaizkion bertan hilak gertatu zirelarik Antonio Palomo Pérez, Luis Francisco Sanz Flores eta Alfredo Garcia González. Ondoren kotxe ofizialeko atzeko leihatilatik me-traileta sartu eta barrura tira zuten Araluce 20 bat balaz josi zutelarik eta txoferra buruan bala batez jo zutelarik. Berau Jose María Elícegui Diez-zen.

Lekukoek ziotenez, tiroka ari-tu ziren hiru gazteak eta laugarrena, Etxaide kalean aparkaturik zegoen. Sinca 1200 batetan sartu ziren hagi denez mementu oroz trankiltasun guztia gorde zutelarik eta dirudie-nez Fueros-eko paseotik barrena Loiolaruntz hartu zuten. Hain zuzen Loiolako hipikan azaldu zen bere-bila eta han ikusi zenez matrikula faltsoz ibilia zen.

Tiroak entzun bezain laster,

etxe horretako boskarren pisoan bi-zi diren familikoak berehala jetsi zi-ren eta seme batek-zortzi zituen Aralucek-kotxean hartu eta Aran-tzazuko Amaren hospitalera era-

man zuen aita, baina hospitalean sartu orduko hilotz zen.

Gertaturikoak gertatu eta bost minututara azaldu ziren aveni-dara polizia-kotxeak, Jeep-ak eta baita bonberoan kamioi bat ere, lu-rretik zabaldurik zen odola garbi-tzera.

Karreteretan kontrolak ordu erdira, hots, hirurak aldera jarri zi-tuen poliziak arratsalde erdira seku-lako trafikoa eta kolak eratu zirela-rik, katxeo eta erregistoak ere bai.

Gauzak garbituz

Espainiako nazional irriatiak eta zenbait egunkarik esan duenez, izan omen zen kalean 10 bat zauri-ru bai-eta 15enbat berebil mailatu-

ak. Baina, zorionez, ez zen horren-beste izan.

Hurrengo eguneko giroa

Gertakizunen egun berean Araluceren etxe aurrean Espainia-ko bandera handi bat jarri zuten bai-eta koro bat kandelaz hornitu-rik. Han zen Tradizionalisten ban-dera ere. Hurrengoan hots, astear-tez, kaleetan giro, normala zen, po-lizia andana handia ez ezik. Astear-tean dakusagunez, pañuelo gorritz bereziriko polizia armatuak etorri dira. "Cuerpos especiales" etakoak omen dira. Bestalde kontrolak era-batekoak dira bideetan, denbora

luzez gera erazten ari derelarik jen-deak eta berebilak, autobusetatik ere jetsi erazi dute jendea errejis-troak egiteko.

ETA erantzule

Zenbait bidetatik jakin bide denez ETA (m) izanda da. "El Dia-rio Vasco" egunkariak dioenez ETA(pm) izan omen da baina ez di-rudi hala izan daitekenik orain gu-tti hauek egin berri duten kazetau-rrekoaren hildoari jarraiki. Geroztik Donostiako beste egunkari eta Irrati batzuek ere telefonoz dei-tuak izan ziren.

Azkenik Paris Irrariak esan zuen ETA Militarrek izan zirela, na-hiz eta irrati honek ere ez zituela gauza garbiegi esan iruditu.

ONDORIOAK

Donostiako Avenidan gertatu zen sarraskiaren berri eta zurrumurrua berehalaxe zabaldu zen bazter guztietara. Leku askotatik galdezten zuten telefonoz zer gertatu zen. Hilak eta zaurituak bazirela berehalaxe bagenekien, baina zenbat eta nor ziren geroxeago jakin genuen.

Harri eta zur geratzen zen Avenidara inguratzen zen jendea. Izan ere honelako sarraski batek hotzikara ematen dio bihotz gogorrenari ere. Etsairik haundienak ere errukia ematen du honelako egoeratan.

Bidezko zitzaionez berehalaxe gaitzetsi suen sarraski hau Gobernuak horretarako egin zuen ministroen batzarre berezian. Bere mina eta gaitzespenik zorrotzena agertu zituenez telebistaz Gobernazioko ministroaren bidez irakurri zuen agirian. Eta honelako herio-bide guztiak galarazteko neurri guztiak hartu zituen, lege antiterroristaz baliaturik. Bidetako eta mugako kontrolak gogortuko zirela, soldaduen laguntzaz ere baliaturik.

Espainiako partidu politiko askok gaitzetsi du ekintza bortitza hau. PCEk "condena tajantemente sea quien fuera su autor" esan du. P.S.O.E.k ere komunidadua argitaratu zuen: "El P.S.O.E. Comité Central Socialista de Euzkadi, condena el asesinato perpetrado en la persona del Señor Araluce Villar y sus acompañantes. MCEk ere bide berdinetik jo du.

Emilio Rodriguez Román, Gipuzkoako gobernadore ohiak: "Como director general de Seguridad, la persona a quien incumbe más directamente en toda la geografía española inspirar el respeto a la Ley y mantener el orden, y como ex-gobernador civil de Guipuzcoa durante cerca de dos años, siendo testigo de otras escenas dolorosas en este querido pueblo, puedo decir que éste es un eslabón más, más doloroso, más duro, más transcendente por el número de sus víctimas y por la calidad del objetivo.

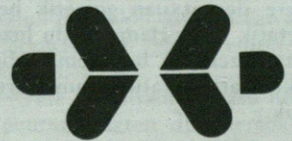
Un eslabón más de este intento revolucionario que se produce en estas tierras, sin que muchas de sus gentes lo adviertan...

Porque esas complacencias, esas frialdades hacia hechos que afectan a personas, instituciones o valores tan transcendentales unidos al alma guipuzcoana son un auténtico intento revolucionario. ¿Qué se pretende con ello? A través de ETA y los secuaces cómplices que les encubren, que se complacen con sus atentados y con su violencia, es un ensayo de tipo comunista, marxista. Ellos hacen caer en la trampa a un grupo de jóvenes a quienes de lejos les manejan a su antojo, a fin de incurrir en los más rabiosos separatismos y racismos. Jóvenes que están sirviendo de juguetes en el intento de convertir esta tierra en lo que no ha sido jamás: un enclave comunista de no sé que tipo. Nosotros cumpliremos con nuestro deber. En primer lugar, lloraremos a nuestros muertos, para después buscar a los autores del atentado con verdadero abínco. Nos mantendremos serenos, fríos,

pero el terrorismo es la guerra y tendremos que utilizar todos los medios que la ley nos concede para luchar contra ellos. Insisto, la solución está en los rpopios guipuzcoanos."

Ekintza bortitza honek ondoriorik izango du. Dagoeneko kontrolak haundiak dira eta detenituen erria bada.

Denok izan dezagula zentzua eta patxada gauzak aurrera eramateko. Bortxakeriaren katea lehen bait lehen eten dadila eta gehiago ez dadila odol tantarik ixur, ez bait gara gerraren zale.●

JUAN MARI ARALUCE

Urrtarrilaren 18ko Zeruko Argian egin genion elkarriketan "aldi labur eta aldakorreko lehenaldakari" esan zuen. Izan ere urtearen bukaeran berriro lehenaldakari hauteskundeak egiteko ziren. Ustekabeko heriotza gogor batek are eta laburrago egio dio bere lehenaldakari aldia.

Juan Maria Araluce Villar, Diputazioko lehenaldakari, Gorteetako prokuradore eta "Consejo del Reino"ko konsejero eta "Comisión para el estudio de un régimen especial para Guipuzcoa"ko batzordekoa genuen.

Bizkaiko Santurtzen jaio zen 1917garrengo ekainaren 24ean. Deretxo ikasi zuen Deuston eta gai horretan doktoradutza amaitu Madrilen 1936garrenean.

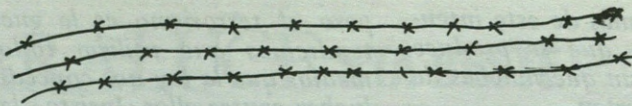
Rekete bezala ibili zen gerratean eta Alferez Provisional izatera heldu zen.

1943garrenean hasi zen notario lanetan. 1947garrenean etorri zen Tolosako notariara. 1968garrenean Gipuzkoako Diputazioko lehenaldakari izendatu zuten. Aurten goi urtarrilean berriz, diputaduek berau auketatu zuten lehenaldakariarako. Diputaziotik zetorren, dirudienek, bil zuten une hartan ere.

soraluce

ERREMINTA — MAKINA KOOPERATIBA

APARTADO— 37 TELF. 761440- 41 - 42 - 43

PRESOEN ETXekoAK MADRILEN

Dakizuenez, irailaren 29an —asteazkena— Euzkadi, Catalunya, Valencia eta Madrilgo presoek hirurehun familiarteko (Galizakorik joan ez bazen ere, bazen hoiak zitzaiola, baina hamarrak bost gutxitan Ministeriotik alde egin zuen. Azkenean, iluntzeko zortziak aldera, hartu zituen bere despatxuan goizetik bere zai zeudenetatik bost. Hamar ordu luze haie-tan gertatu zenaren berri eman digu Gipuzkoako Gartzeleratuen famili artekoen Elkarteak.

Ministroak bazekien goizeko hamarretan bizkaitar gartzeleratu baten aita joango zitzaiola, baina hamarrak bost gutxitan Ministeriotik alde egin zuen. Azkenean, iluntzeko zortziak aldera, hartu zituen bere despatxuan goizetik bere zai zeudenetatik bost. Hamar ordu luze haie-tan gertatu zenaren berri eman digu Gipuzkoako Gartzeleratuen famili artekoen Elkarteak.

Esan bezala, goizeko hamarretan bildu ziren Ministerioaren aurrean oraindik barruan dauden hirurehun etxeko. Berehala uxatu zituzten handik polizikoei; kaminioz bestaldera joan behar izan zuten, Ministerioaren aurrez—aurre dagoen espaloira. Halere, bost lagunek izan zuten Ministerioan sartu eta bertako Subsekretarioarekin eta Gartzetako Zuzendari Nagusiarekin elkarrizketatzea. Eskabide hauek egin zizkieten: amnistia orokorra eta, hori ematen den bitartean, gartzeletako egoera hobetzea, espetxeratu bakoitzak bere probintziara itzultzea, eta zenbait gartzelatan egiten ari ziren gose huelgarengatik zigorrik ez ezartzea. Erantzunak, puntuz—puntu, hauk izan ziren:

amnistia orokorra ematea ez dagokiola Justiziako Ministeritzari, gartzeletako egoera hobetzeko “ahal dena egingo dela”; momenturen batean pentsatu zela preso guztiak Soriako gartzelatan biltzea, baina orain kontu hori alde batera utzi dela eta, azkenik, gose huelga egiteagatik zigortzea espetxe bakoitzeko zuzendariari dagokiola; dena den, egin zitekeela zer-bait gose huelga pasatako egunak zigorpean pasatakoak bezala kontatzeko (gogoratu, bat gose huelga egiten hasten den momentutik, zigor gelan sartzen dutela).

Ikusten denez, erantzun huek ez zieten ezer konpontzen presoek familiakoei. Behin eta berriz eskatu zuten Ministroarekin hizketatzea, baina batek Gortean zegoela, komixio batekin lanean; eta ez zela itzuliko gauera arte; besteak “Presidencia del Gobierno”n zegoela... Bestalde talde batek, Ministroaren sekretarioarekin egotea lortu zuen. AMNISTIA OSOA eskatzen duen izkribua eman nahi izan zioten, baina hark ministroari zuzenean emateko esan zuen, ordubata terdie-tan hartuko zituela eta. Ordu horretan ez zen ministrorik agertu.

Bazkal garaian kazetaurreko bat eman zuten presoek tarterikoei. Kazetari ugari omen zen, bai espainolak eta beste toki batzuetakoak ere. Bertan gartzeleratuen familiakoei adierazi zuten Madril joate hori ez zutela beren iniziatibaz egin, Euskal Herriak eskatzen zielako baizik. Euzkadik amnistia orokorra eskatzen duela eta horren frogatzat hor dagoela hilaren 27ko borroka, eta egun hori ez dela bakarra izango, antzeko beste askoren hasera baizik, hemen gauzak konpontzen ez diren bitartean.

“Amnistia” dekretuak Euskadiri eta Estatuko erakunde iraultzaileei zein gutxi balio izan dien ere azpimarratu zen, bai dekretu hori borroka eragozteko maniobra bat izan dela ere.

Bestalde, ez daitekeela onar amnistia haurtegi epaitzaileek aplikatzea, oraingo dekretuarekin egiten ari den bezala. Baita, legeak aldatzen ez diren bitartean “amnistia”rekin kanporatu direnak ere, edozein momentutan sar ditzaketela barrura.

Kazetari batek galdetu omen zuen, ea gartzeletan terroritarik ba ahal zegoen. Terrorismoa ez dela herriarena, besteena baizik, erantzun zitzaion.

Gartzeleratuen hainbat arazoz ere hitzegi zen. Oraindik epaituak izan ez direnak nola dauden penaletan; halere frankist legeek diotenez, probintziatako espetxeetan egon beharko luketela. Segoviatik ihesegindakoek ez dakitela oraindik zein haurtegi epaitu dituen, T.O.P.ek

ala, militarrek, Gartzeletako egoera negargarria...

Arratsaldeko laueta bildu ziren berriro Justiziako Ministeritza aurrean. Bostak eta laurdenetan Gartzeletako Zuzendari Nagusiak talde bat hartu zuen. Goizekoek planteatu zizkieten esan zitzaizkion berriro ere, eta, lehen bezala, ez zuen inolako erantzun zehatzik eman.

Jendea, nekatur baina tinko jarraitzen zen, ministroarekin elkarrizketa izaten zen arte han gelditzeko asmotan. Lavilla iluntzeko zazpiak hogeitabost gutxitan sartu zen Ministerioan. Zortziak hamar gutxietan hartu zituen, goizean bere Subsekretarioarekin eta Gartzeletako Zuzendari Nagusiarekin egon ziren bostak.

Barkamena eskatu zuen hain berandu etorri zelako, ez zuela uste horrenbeste jende itxoingo zionik... Gogorazi zitzaioan hamarretan haie-tako batekin egon beharra zuela. Lehen aipaturiko izkribua eman zitzaion eta hainbat puntuz mintzatu ziren berarekin: hemengo egoeraz, terrorismoaz, (“Euskal Herria ez da terrorista” azpimarratu zuten espetxeratuen familiek)...

Gobernazioko ministroa hemen ibili zenean, berarekin egon zen emakume batek esan zion, nola hark zioen amnistia Justiziako ministroaren kontua dela; hoi, ez zion, noski, erantzunik eman.

Azkenean, Lavillak agindu zuen, Gobernari elkarrizketaren berri emango zio-la, baina inolako eperik eta erantzun ziurrik eman gabe. Zer egiteko asmoa zuten galdetzen omen ziren presoek taterikoei. Nonbait, pixka bat larriturik omen zegoen jende hura ikusiaz.

Esan behar da, Ministerioan sartu ziren gizonetakoak katxeatu egin zituztela eta emakumei, haseran, ez zietela sartzen utzi nahi “por cuestión técnica” (katxeoa); gero utzi zieten pasatzen, poltsak ondo miatu ondoan. Ministroaren inguruan polizi ugari (uniformezkoak eta bestelakoak) egon omen zen egun guztian. ●

ELIXABETE GARMENDIA

ASKATASUNA

LOPEZ IRASUEGI ARANTXA ARRUTI

senarra kanpora • emaztea barrena

Zortzi urte gartzelan pasa eta irailaren 21ean irtetean, emazte-rik gabe aurkitu zen Gregorio Lopez Irasuegi. Lau egun lehenago har-rrapatu zuten goardiazibilek Chiclana de la Fronteran, bilabete terdi inguru behealde bartan zeramala, senarra noiz irtengo zai. Jerez de la fronterako Juzgado Militarrek "prisión incondicional" eman dio, hau da, "libertad provisional" delakoarekin irteteko posibilitaderik gabe. Hona Lopez Irasuegiren aboz entzun abal izan duguna.

latik ateratzeko zai zegoela eta orduan haiek eraso zioten: *tu marido es un terrorista de la ETA...* eta abar. Azkenean Arantxak zerbait erantzun zien eta hartu eta Chiclanako kuartelera eraman zuten; han *tú eres militante de la ETA, danos tus contactos*. Arantxak erantzun zien han zutela bere karneta eta hortik hartzeko nahi zituzten datoak, baina detentzio ilegala zela hura. Hiru egun kuartelean eduki ondoan, Cadizko gartzelatik pasaz, Jerez de la Fronterakora eraman zuten. Herri horretako Juzgado Militarrek, irailaren 24ean eginiko *Auto de procesamiento* delakoan bi delitu hauek ezarri dizkio *ofensa a la Fuerza Armada* eta *injurias a las Instituciones Armadas* (esaldi bategatik bi hoiek). Bakoitzarengatik sei urte bitarteko kondena eskatu lezaioke eta, beraz, *libertad provisional*-ik ez diote ematen. Esan behar da Arantxak ez zuela ezer firmatu ez kuartelean, ezta Juzgadu- an ere.

Auto de procesamiento-n bersio ziaro desberdina ematen dute, alegia, Arantxa Chiclanako tabernan *estuvo realizando diversas llamadas telefónicas a la vez que manifestaba a los presentes que pertenecía a la organización ETA y que era terrorista* eta orduan joan zitzaizkio- la goardiazibilak eta abar.

Detalle horrek garbi adierazten du Arantxa akusatzeko erabili diren arrazoien funts gabetasuna.

Auto de procesamiento horri erre- kurso bat egin diote, baina oraindik ez zaio erantzunik eman.

o-o-o

"Guzti hau ez da kasualitatez gerta- tu", dio Lopez Irasuegi, "ez da gertaera aislatu bat. jende horrek darabilen joka- bidean kokatzen da: ultra eskubitarren amenazak *amnistiarekin* irten behar dute- nei. mehatxuak eta abar, helburu bakar batekin, Herriari beldurra sartzea.

Badakigu Puerton gartzelatu- en sen- ditarrak pausoz-pauso zaintzen dituztela. Uda honen haseran, Puertoko kalean, BPSkoek bederatzi senditarteko pistolaz

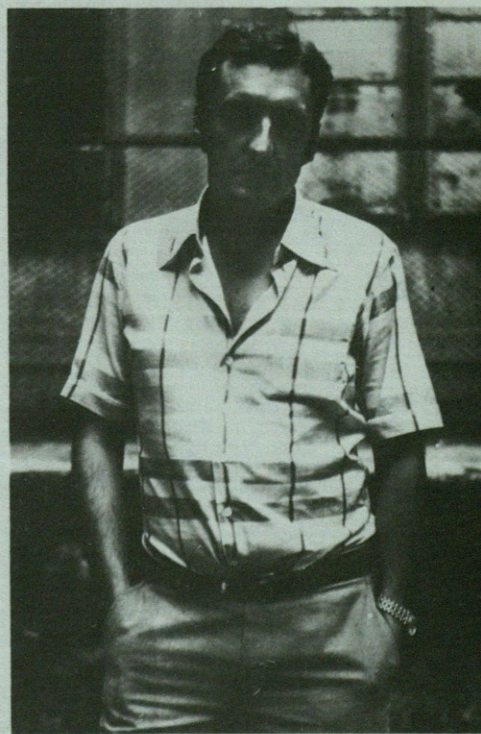
gelditu eta komisarira eraman zituzten; handik ordu batzuetara askatu zituzten zortzi; baina bat, Mikel Amilibiaren anaia, Madrilera eraman eta DGSen eduki zuten bizpahiru egunez.

Bestalde, Arantxaren kasu honetan zerbait pentsa erazten du Puertoko gar- tzelatuak gose greban hasi ziren egun be- rean, probokatu eta harrapatu zutela be- ra".

ZORTZI URTE ZIGORPEAN

Senar-emazte hauen historia latza izan da benetan. "Ez dakit zer ematen di- dan kontatzeak". esaten du Lopez Irasue- gik, "folletin bat dirudi eta".

Ezkonduta eta bost egunera, 1968ko azaroaren 10ean harrapatu zituzten Ber- garako San Prudentzio hauzoan. Hogei egunera libratu zuten gizona, baina emaz-

HAMABI URTE ESKATU LEZAIOKETE

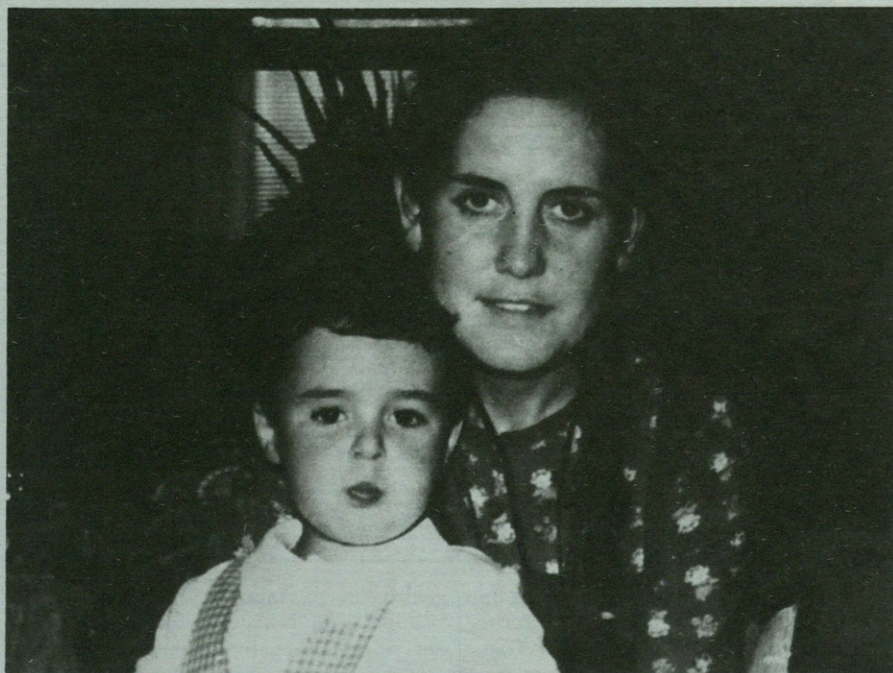
"Abuztuaren lehen egunetatik Arantxa Puerto de Santa Marian zegoen, nere irteeraren zai. Hil horren 14ean "amnistiatu" zidaten Burgosko Juizioan ezarritako zigorra; horretaz gain beste hamar urteko kondena nuen, 1969an Iz- ko eta nik Arantxa Iruñeako espetxetik askatu nahi izan genuelako; azkenean, 1971ko indultoa aplikatuz, eta kondena ia beterik neukala, irailaren 21ean kale- ratu ninduten.

Harritu ninduen nere emaztea bila ez etortzeak. Astearte guztian ez nuen be- re aztarrenik atera; ultra eskubitarrek se- kuestratu ote zuten edo pentsatzen hasi nintzen. Asteazkenean Cadizko espetxera deitu eta ez zekitela ezer, bazekiten arren, gero jakin nuen, handik pasa bait zuten Jerezko gartzelara. Azkenean, ostegunean jakin ahal izan nuen espetxe horretan zegoela.

Abokatu batekin joan nintzen ber- tara, baina ez ziguten utzi Arantxa ikus- ten; gero, Jerezko abokatuen dekanoa- rekin joan eta espetxeko zuzendariak ez gintuen hartu nahi izan.

Ostiralean, garteletako jaia, uste nuen utziko zidatela nere emaztea ikus- ten, baina ezer ez; larunbatean ere berdin. Estatuko gartzelarik txarrenetan ibilia naiz, baina sekulan ez dut aurkitu horre- lako zuzendaririk.

Azkenean irailaren 26an, igandea, utzi zidaten Arantxa ikusten; orduan kon- tatu zidan gertaturikoa. Hilaren 17an, gaueko hamar terdiak aldera, Puertora es- katu zuen taxixaren zai zegoela Chiclana- ko taberna batean, bi goardiazibil eta ge- ro sarjentoa sartu eta karneta eskatu, pol- tsa miatu eta lurralde haietan zer egiten zuen galdegin zioten; Arantxak ni gartzel-

tea barruan gelditu zen. Hurrengo urteko urtarilaren 5ean, Lopez Irasuegik eta Izkok atera nahi izan zuten Arantxa Iruñako gartzelatik, baina ahaleginean harrapatu zituzten.

Hamar urte ezarri zioten honegatik Gregoriori eta gartzelan zegoela ireki zioten Burgosko Juiziorako sumarioa, bertan zortzi urterako kondenatuz.

Arantxari berriz barkatu egin zioten Burgosko Juizioan, baina beste sumario batzuegatik ("asociación" eta "propaganda") bost urte terdi igaro behar izan zituen gartzelan. Aurten bi aldiz egon da detenitua, Zarautzen eta Donostian.

Iruñea, Ocaña, Soria, Segovia, Córdoba, Burgos eta azkenik, Puerto de Santa Marian egon da Lopez Irasuegi zortzi urte hauetan. Denbora horretan kartzeletan izan diren gorabeherak ondo dakizki.

"1969ko otsailean eraman ninduten Ocañara; lehen Sarasketa bakarrik zegoen han. Errepresioa izugarria zen: zaintzaileen probokazioak, "seguridad"ko neurri ikaragarriak, bakardadea... Edozein komun baino okerrago erabiltzen gintuzten, eta kontuan izan hauek ez dituztela pertsona bezala tratatzen Komunentzat gartzelak gaiztakerirako eskola dira.

Piskanaka, barruan egiten genituen borrokengatik, gure egoera zerbait hobegotzea lortu genuen, baina Burgosko Juizioaren ondoren gauzak berriro txartu egin ziren. Beheraldeko espetxetan sakabanatu gintuzten denok: Izkori eta neri Córdoba suertatu zitzaigularik.

Denboraren joanarekin eta Herriaren eta espetxeratuon presioarengatik, 1973ko haseran hobegotze batzuk lortu genituen. Gehienok Soria eta Segoviara ekarri gintuzten, nahiz eta beheraldean

oraindik batzuk utzi.

Iazko udan, politik egoeraren txarrezarekin (Ley antiterrorista), juizioak, etabar), inoiz ezagutu den jokabiderik gogorrena erabili zuten espetxetan ere; Estatu guztiko gartzeletan sakabanatu gintuzten denok. Ni abuztuaren 28an, Garmendia eta Otaegi hiltzera kondenatu zituzten egunean, iritsi nintzen Puertora. Egoera beldurgarria jasan genuen: katxeo lotsagarriak, gauzarik txikienarengatik zigorra... Adibidez, Zabartek 282 egun pasa ditu zigorreko geletan. Hoietan erabat inkomunikaturik egoten da bat, gehienaz hiru pauso eman ditzakezun tokian; paper, liburu, tabako eta horrelako ezer gabe, gartzelako jan nazkagarria besterik ez dizute ematen eta ordubetez ateratzen zaituzte egunean patiora.

Momentu honetan hamasei espetxeratu (15 euskaldun eta FRAPeko bat) gelditu dira Puerton; hamaikak egin dute gose greba eta geletan aurkitzen dira orain. Hamasei hoietatik ez da inor ere aterako "amnistia"ren dekretogatik. Herriak bakarrik atera ditzake espetxeratuak, goiko hoiei eskuetatik kenduaz amnistia benetakoa!!

Kanporatzean aurkitu duen egoera politikoa oso esperantzagarria dela dio Lopez Irasuegik. "ETA(pm)ren VII Biltzarra historiarentzat izugarritzko urratsa dela deritzat, hor hartu den erabakiarengatik, alegia, alderdi abertzale eta iraultzaile bat sortzea; horrek orain arte nabaritzen hutsunea betekoa du eta indarren korelazioa alda dezake".

Joan zen larunbatean, hilak 3, Lopez Irasuegi Bilboko geltokira iristean, jende mordoa bildu zen ongi-etorria emateko, baina grisek egurkatuz sakabanatu zituzten. ●

HUTSUNEAK ZUZENTZEN

702, zenbakian, 10 orrialdean, honoko argazki hau argitara genuen, baina hor azaltzen direnako baten izena ipini gabe. Geroztik jakin dugu "Ezezaguna" bezala agertu genuena, Atton Karrera amezketarra, 1970ko Burgosko hauzian epaitua eta orain hilabete batzuk kanporatua, dela beraz argazkian azaltzen direnak, Larena, Onaindia, Karrera, eta Izko (zutik) eta Gorostidi eta Abrisketa (belauniko) dira.

Erasoaren beldurrez bizi izatea ez da ederra.

Aspalditik Euskal Herria horrela dago. Izan ere zerbait esan edo egin nahi izan duen bakoitzean, egurra hartu du. Eta, honela, isilean eta izkutan ibiltzen ikasi du eta egoera honetatik irten egin behar da.

Herria ikaratan dago. Gauza asko esan beharrik ere ez dago, baina herria tensio gogorren bizi da.

Lehen, liburu-dendak ziren, „Gaur neska bat — María Jesus Gurrutxaga — zaurituta eta botika bat — Uria alkatearen emaztearena — bonbaz lehertuta. Gaur eta bihar edonon izan daiteke eskuin eta ordena zaintzaileen aldeko indarkerien helburua.

Eskuindarrek bere legen babesean ibili dira beti, eta, bestalde, ekintza horien indarkeriaren azpian egon gara denok. Ora in gure herrian gertatzen ari dena ez da gauza berria. Berrogei urteotan gertatu dena da.

Gu, nor garen, norbaitzuk galdetuko dute. Gu nor eta zein garen esan behar handirik ez dagoela uste dugu. Bakarrik egiaren maitaleak gara, egia gose eta egarri handikoak gara.

Informe hau egitearen arrazoina “La Voz de España” eta “Diario Vasco”ren berrien manipulazioa izan da. Ohartu gara, Azkoitiko gertakizunen berri ematea, oso motza eta gezurrezkoa izan dela, eta egiak bere legua izan dezan, txosten hau idatzi dugu.

Bestalde, gu ez gara periodistak, bakarrik hemengo gertakizunen berri nahi dugu eman, eta, gainera, ahal dugun eta zabalera haundienaz.

Txosten honen egileak herriko anitz jenderen iritziaz baliatu da informazio hau agertzeko.

Esan digutenez María Jesus Gurrutxaga, zauritutako neska, ondo omen dago, eta hau ospitaleetik irten denean berri zehatzagoak emanen ditugu.

LEKUKOAK MINTZO

Irailak 27, astelehena

Egun hau, Euskal Herria guztian bezala, zaratatsua eta iluna izan zen. Ezin ahaztu zitzaizkigukeen lehen urteko gertakizunak.

Astelehenean, leku guztiak gelditu ziren.

Gaueko 8rak

Gero, geueko 8rak inguru horretan manifestazio bat egin zen, eta 8t'erdietarako amaiturik zegoen. Ondoren, jendea etxeruntz zihoelarik goardi-zibilak azaldu ziren — manifestazioa 5 edo 10 minutu barru bukatu zela — eta kalez-kale egurra ematen hasi ziren, eta, orduan, jendea bakean zegoelarik, korrika eta ihes egitera behartua izan zen. Kale gora-behera honetako batean, goardi-zibil talde bat Plaza-Berri aldera zetorrela, jendea iheska zebilen, etxeko atarrietara sartuaz edo

AZKOITIA ikaratan

ahal zuen lekutik irtenaz. Honela María Jesus Gurrutxaga, “Correos” etxeko atarian sartu eta lehenbiziko bizi-tokiraino igo zen, eta, han, ilunean zegoelarik behera jeisteko esan zioten; behera zetorrela, danba! goardi-zibil batek ezer egin eta esan gabe, tiroa bota zion.

Bitartean, tiro soinuekin herria erdi izuturik zegoen. Jendea, alde batetik bestera, korrika eta kristonak hartuz zebilen. Batzuk laugarren bizi-tokiraino persegituak izan ziren, kulatazoak ugari eta

mehatxuak ere ez ziren falta.

Bestalde, María Jesus Gurrutxaga zauriturik zegoen; ezer esan gabe, bi metro-tara ere ez egonaz, tiroa bota zioten; lurre-ra erori eta gero, bere kabuz jeiki eta errenka eta odoletan ataritik irten zen.

Gero, goardi-zibilek lagundu ere ez zioten egin; bakarrik, galdera hau egiteko ausardia eduki zuten, “Zer gertatzen zazu?”, eta María Jesussek erantzun; “Utzi nauzue pakean”. Ondoren, bera bakar bakarrik etxera — ahal zuen moduan — joan zen. Etxe ingurua iritxi zenean, bere etxepekoak oharturik lagundu zioten; ondoren sendagileari deitu, eta, gero, Donostiara eraman.

Herriko sendagile batek egin zuen “parte medikuak”, hau zioen: “Orificio de entrada: Tercio medio externo, muslo izquierdo. Salida: Tercio inferior interno, muslo izquierdo.”

Honela, herria erdi ikaratan oheratu zen, baina, gaueko pakeak, ez zuen asko iraun.

Irailak 28, asteartea

Egunsentiko 4rak

Goiza aurrera zihoan; goizeko 4rak aldera, Azkoitiko herria zarata ikaragarri eta ezkil edo kanpai hots lari batez esnatua izan zen. Jendea kalera zen, zer gertatuaren berri jakiteko. Etxe guztietako leihoak jendez beterik, erantzunaren egarri ikaraz beterik.

Zurumurrua olia bezain askar zabaldu zen. Zurumurrak hau zioen: “Alkatina andrien botikie bonbaz apurtute eta txikiute izen dek”.

Zurumurrak ugari, mar-marrak ere ez ziren falta, eta honela egun-sentiaren zai, gertakizunaren arrazoinaz jabetzeko asmotan berriro ere, herria oheratu egin zen.

Goizeko manifestazioa

Egun honetan, Azkoitia osoa geldirik zegoen. Batzuk, goiz goizetik gehienak 10ak aldera, eta guttuenak eguerdirako.

Kaleak jendez beterik, denak botika ikusi nahiaz, iritziak ugari erdi isilezko elkarriketan, aurpegi luzekak...

Herri giroa horrela zegoen. Goizeko 10 t'erdia inguruan, Azkoitiako herria alkatea eta neska zaurituarekin zegoela adierazi nahirik, manifestazio isil eta handi bat egin zen. Manifestazio honetan, esan daiteke, herri guztiak parte hartu zuela.

Eta arratsean, beste manifestazio bat izan zen.

ITSUMENAREN ONDORIOAK

Itsumenak ez du gauza onik ekartzen. Itsumenaren setak eta harrokeriak hone-lako asko egin du. Oraingoan neska gazte bat zauritu du, bere atzaparretan. Bestalde, botika bat lehertua izan da.

Harmak ez du begirik. Harmarik gabe-gizartea, noizkorako ote dugu?

Betor lehen bait lehen. ●

BIHAR

DONOSTIAKO EGUNKARIAK ESAN EZ ZUTENA

Asteheneneko gertaerak direla medio, zen-bait garbitasun egin beharrean aurkitzen da Azkoitiko herria. Astehenen gauean ikusi zuena kalean, eta, hurrengo eguneko egunkarietan irakurri zuena, ez zetozen bat. Ni, herriaren aho-tsa besterik ez naiz, kasu honetan.

LA VOZ DE ESPAÑA-k azken horrian haxe zioen:

"... Es de destacar que una de las personas fue herida de bala en el muslo, siendo el pronóstico médico grave. Se trata de la joven María Jesús Gurruchaga, y el hecho ocurrió en Azcoitia de la siguiente manera: En el momento de dispersar una manifestación un capitán de la Guardia Civil fue agredido por varios jóvenes que salieron del portal de una casa para abalanzarse contra él. El guardia civil hizo uso del arma de fuego, disparando contra el suelo y rebotando al proyectil hirió a María Jesús Gurruchaga."

Bestalde, EL DIARIO VASCO-k, berriz, haxe zioen:

"Madrid, 27.- El director general de Seguridad, expresó que los alborotos en la calle habían sido "tremendamente duros", en particular en Vizcaya y Guipúzcoa, aunque en todo momento se pudo mantener el orden sin hacer uso de las armas de fuego, a excepción de un disparo en Azcoitia, realizado cuando un capitán de la Guardia Civil se hallaba en el suelo, arrollado por un grupo de manifestantes. El disparo de pistola fue hecho al suelo y produjo una herida en sedal en la pierna de una joven"

Hurrengo egunez, bezperako berriak irakurri nahi zituen jendeak, baina, behin eta berriro, espero genuena irakurri ahal izan dugu. Ez dau-

de herriaren alde egunkari hauk, ez. Herriaren aurka gehiago. Gutxitan ikusi ditugu horri horietan herrietako eguneroko arazoak. Istiluak daudenean dakartzate euskal berriak, eta, bertan, oker. Manipulazioa. Bere interesen erara erabiltzen dituzte.

Egunkari baten aurkako kanpaina atera zen. Hala ere, ez da bestea askoz hobea; nahi bada, ez da hain polemikoa eta zuzena. Herriaren interesak defendatzen duen egunkaria nahi eta behar dugu. Eta euskaraz Zeruko Argia, Anaitasuna e.a. bide hori egiten ari dira. Hazia botatzeko.

Egiaren ohorez, hau esan beharra dago:
1.. Azkoitian, manifestazioa bukatu ondoren azaldu zirela guardia zibilak, jendea etxeruntz zihoala.

2. Jendeak ez zuen, ez, bebarru batetik irten, kapitán bati erasotzeko, eta gutxiago - Dirección General de Seguridad-ek dioenez - talde batek lurrera bota eta gaineratu zitzaizkiola.

Jendea, zibilen ihesi, bebarruetan sartzen hasi zen. Hauetako batean, zibil batek M.J. Gurrutxaga ikusirik kalera irteteko edo eta tiroa botako ziola, esan zion. Neskak irten zuen eta bertan, tiroa bota zion iztarrera.

Minutu batzuerara anbulantzi batean Donostiara eramán beharra izan zuten. Ez zen, zorionez, arrisku handiko istripua gertatu.

Handik ordu batzuetara, herriko alkatearen botikara bonba bota zuten "ezezagun batuzek". ●

ARRASATE LUTOZ

Iragan asteartean urtebete egin zen Etxabe hil zutela eskuindarrek. Horregatik hilaren 3an meza bat izan zen Udaletxean. 5ean berriz Parrokian egin zen biertan jendea erruz bildu zelarik.

Pentsa zitekeen jende mugidura handia izanen zela Arrasaten horrelako gertaera negargarri eta samingarrien urteurrenean. Haatik ez zen ia ezer izan egun larria gertatu bait zen arrasatearrentzat. Hain zuzen 69 urtetan hil da parrokoa: Jose Luis Iñarra Orkaizagirre. Honen gorputza goizetik udaletxean egon zen eta arrasaldeko ordubietan parrokira eramán zuten. Bertan meza errezatua izan zen eta ondoren hileta egin zitzaion

herriko enparantzán. Milaka eta milaka pertsona pasa ziren egun osoan zehar hildako apaizaren gorputz aurretik.

Azkenik eta kanposantura ereman aurretik Agur Jaunak kantatu zen.

Elizkizuna Argaia apezpikuak eman zuen.

Dirudienez larunbateko arratsaldeko meza ematen ari zela, jauna eman ondoren bat batean hil zen. Jaiotzez Oiarzuarra zen eta 36 urtez izan da Arrasateko parroko eta arzipreste ere. Hitz batez instituzio oso bat. Zintzoa, jatorra eta euskaldun amorratua. Herri mailan ekin-tza gogorak aurrera atera zituen eta multa ere jarri zioten. ●

Azpeitia alkateak dimititu

Guztiok dakigu, gure herrietako Alkateak herriak ez dituela aukeratu. Guztiok dakigu, Herriaren nahia eta gogoia zapaltzeko, bereziki izendaturik izan ditugula zenbait sasi-alkate. Guztiok dakigu, gizonek herrikoienak eta ausartenak ere, gaurko udaletxeen egituretan ezer gutxi deza-keela. Guztiok dakigu ere, Herriak Alkatezarako aukeratuak ez izan arren, Herri-
gintzan serioski saiatzen ari diren Alkate treberik badugula gure Euskal Herri honetan!!!

Gure Alkateak utzi egin dio bere karguari. Silbestrek joan zen asteartean, hilaren 28an, alkatemakila mahai gainean uztea erabaki zuen. Ordu onean ala txarrean? Galdera arrunt honi, hamaika modutara erantzun diote gure herritarrek. Horrelako gertaeretan ohi denez, zurrumururik nahastuenak gain-nagusitzen dira. Plegu honetan, hau ere esan da: Nuarben gertatuak behartu duela Silbestre bere kargua uztera.

Zurrumurru edo jardun honek oinarririk ez duenik, ez dugu ukatu nahi. Irailaren 25, 26, 27 eta 28an Urolalde honetan gertatu direnak erreparatuak, nori ez zitzaizkion zainetako odolak berotuko? Gertaerak beren kabuz aski gora mintzo dira!!!

Neri dagokidanez, ordea, puntu bat garbi ipini nahi nuke, egia-ri zor natzaiola. Irailaren 28an baino bost egun lehenago egon nintzen Silbestrekin. Gaueko hamabiak eta laurden ziren, bai hura eta bai ni, biok etxeruntz. Nik agur bat egin nion; baina, berak, piska bat egote-ko esan zidanez, elkarrekin hizketatu ginen gaueko ordu eder haietan. Silbestre erabat nekatua, akitua, ahuldua, samindua, lurjoa... arkitu nuen. Behin ere baino urduiago eta egonezin izugarri batez. "Hola etxeok segitze" esan zidan. Konfiantza haundiz hitzegi zidan Silbestre Otamendik, garbiago ezin... Irailaren 28an, lau urte eta erdi igaro ondoren, S. Otamendik hartu zuen erabakiak, ni neu, apaltasun osoz diot, ez nau BATERE HARRITU.

Irailaren 29an gaueko zortzi eta erdie-tan Azpeitiako Udaletxean batzarre zabal bat egin zen. Udaletxeko alkate-ordeko Agustín Prat eta beste kontseilari guztiak bildu ziren. Hauekin batera, herri honetako politik, sindikal eta beste erakunde guztiak bildu ginen. Orduta erdi inguruan elkarriketan aritu ondoren erabaki hauek hartu ziren: 1/ Orain gelditzen den talde hori Udaletxean jarraitzea, baldin eta Gipzukoak mailan eratutik dagoen Udalen arteko mugimenduak oso-osorik dimititzea erabakitzen ez badu.

2/ Herri osoa Batzarre Nagusi erraldoi batera biltzea.

3/ Udaletxearekin harremanetarako Komisio bat osatzea.

4/ Batzarre honetarako baimena Udaletxearen izenez eskatzea.

Atzo, osteguna, Udaletxeak "Pleno" horietako bat ospatu zuen. Herritar asko

bildu zen iluntzeko zortzirak aldera; baina Udaletxean denok sartzerik ez genuen izan. Altabozen bidez ordea, jendeak ederki ikasi zituen han esan eta erabaki zirenak. ●

ALKATEEN AGIRIA

Ordena publikoari dagozkionetan gure karguak ematen dizkigun eskubideez baliaturik eta Orden Publikoaren Indarrak Gipuzkoako zenbait herritan sistematiko-ki hartu dituzten postura errepresiboak i ikusirik, 1976. irailaren 30ean egin dugun Batzarrean Gabiri, Azkoiti, Azpeiti, Zaldibi, Eibar, Oiartzun, Beasain, Lazkao, Ataun, Ordizia, Mondragoe, Elgeta, Aretxabaleta, Urretxu, Ormaiztegi, Eskoria-tza, Bergara, Legazpia, Usurbil, Gatzaga, Hernani, Zegama, Segura, Itxasondo, Idiazabal, Belauntza eta Zestaoko alkate-
ok agiri hau zabaltzen dugu:

1- Irailaren 27an, Ordena Publikoa-
ren Indarren erresposablesen jokabidea, bizi-
ro gaitzesten dugu.

2- Azkoitian, joan den astelehenean gertatu zirenez, berri ofizialaren organo-
ek eta probintziako prentsak eman duen nolabaiteko informazioa denuntziatu egi-
ten dugu. Herri hontan, Zibiletako batek
bota zuen bala batez zauriturik gertatu
zen neskatxa bat.

3- Gure probintzia atentadu leku gertatzen ari da; atentadu katea hori luzatu-
ko duena da Azkoitiko alkatearen farma-
zia apurtzea ere; atentadu hauek ultraes-
kuindarrek egindakoen zantzua eta itxu-
ra dute; hoien egileak, bai egiten dituzte-

nek eta bai hoiei eragiten dietenek, orain arte, honela iharduteko libertate osoa du-
te. Honelakoak behin eta berriro gerta-
tzen direnez gero, egileak nor diren azkar
eta xuxen jakitea eskatzen dugu, beste
zenbait ekintzetan jakin daitekeela de-
mostratu izan den bezala.

4- Luis Alonso jaunaren, Tolosa-
ko Guardia Zibilen kapitainaren aeginbi-
deaz erabat konforme gaudela agertu na-
hi dugu: joan den igandean, herriak buru-
tu zituen ekintzetan postura errepresibo-
rik hartzea ukatu egin zen: Arrestatu
izan zen eta arrestatua izan zelako pro-
sterarik biziena jotzen dugu; hor gertatu
zirenen inportantzia gogoan dugularik,
Tolosako Herriko Etxeko dimisioa era-
bakia onesten dugu.

5- Biolentzia mota guztiak gaitzesten
ditugu, nonahitik heldu diren; halaz guz-
tiz ere, Libertate Demokratikoak eta Na-
zionalak berrituaz batera bakarrik zabal-
duko dela bakea kalean, uste dugu.

6- Behar diren goikoen baimen guz-
tiekin, probintzia guztiko alkate guztien
Batzarrea proposatzen dugu: guztioi da-
gozkigun arazoez hitzegingo litzateke;
problema hoiek ezin baititzakegu bazte-
rrera utz, besterik ezean, saiheska bede-
ren, herriaren interesen ordezkari izan
nahi baldin badugu. ●

ZARAUZKO ELIZKIZUNA ETA IKURRIÑA

Zarauzko berriemakak ez zigen zuzen eman elizkizunean gertatu zena. "Elizako eska-
leratan ikurriña. Guardiazibilek apaiza amena-
zatu zuten: bera kentzen ez bazen, han gerta-
tuko zenaz erresponsable egingen zutela.

Geroztik jakin dugunez guardiazibilek ez zu-
ten honelako amenazorik egin, meza-emakak
erabaki zuen hori. Meza-emakaren erabaki hau
oso gaizki hartu du jendeak. Baina erabaki ho-
nen sustraia egun batzuk lehenago apaiz talde
batek D. Jose Maria Setien gotzai-laguntzaile-
rekin egin batzarre batean aurki daiteke.

Jakin dugunez lau puntu aipatu ziren:

1- Batzarreak elizan egiten ez uztea, kanpoan
egiten uzten omen dute eta. Premisa bat gaizki
jartzen denean konklusio okerra ateratzen da.
Edonork ez bait du oraindik noiznahi eta nona-
hi biltzeko baimenik lortzen.

2- Baimenik gabe elizan sartzen bazen jende
talderen bat ez bidali, baina baimenik gabe dau-
dela adieraziz eta betiko orduetan atek itxi
eta ireki.

3- Zenbaiten hileta elizkizunetan biltzen dirua
ez zela garbia.

4- Eliz barruan ikurriña jartzen bazuten, hura
kentzeko eskatzea onez-onean.

Laugarren puntu honekin zerikusia badu Za-
rau-
zko meza-emakaren erabakiak eta jokabi-
deak.

Elizgizonen memoria txarretik sortu da era-
baki hau. Elizak politika saltzetatik garbi gorde
nahi luke. Baina berrogei urrietako ezkontza go-
zoan egin dituen bekatuak ahaztu zaizkio. Eliz-
gizon denak ez direla ezkontza horretan zikin-
du badakigu, baina eliz-erakunde horren zerbi-
tzari direnak ez daitezke ahantz eliz-erakunde-
aren bekatuak eta jokabide okerrak. Eta eliz-er-
akunde hori bekatu horretatik garbitu gabe ba-
dago elizgizonik garbiena ere ez daiteke has bo-
rrokalarik politikoen ziprztinen aurka nolanahi.
Ikurriña ez da elizkizun garaian agertzeko zer-
bait, noski, baina elizgizonen ez dezatela
ahantz Euskal Herriaren sinboloa dela eta ka-
lean ez dela oraindik sinbolo horrentzat eta
Herri horrentzat lekuri. Kentzeko agintzen du-
ten ikurriñ hori, horrek irudikatzen duen Herri
hori eta bien alde bizia arriskutzen duten eus-
kaldunak erasotutakoak direla oraindik ere kalean
ez dezatela ahantz. Baztertuen, zapalduen, be-
hartsuen eta erasotuen Eliza dela esaten duen
eliza horrek jakin beza ikurriña guzti horren
sinbolo ere badela.

Dena den irabazleen eta galtzaileen ikurrek
ez dute berdin zikintzen eta lotzen eliza. Arazo
hau kristau-herriaren izenean ez dezatela doze-
nerdi bat elizgizonen erabaki, lehen ere irabaz-
leena jartzeko kristau-herriaren izenean erabaki
bait zuten. ●

LIBERALEN KEZKAK

Sozial demokratek eta liberalek osatzen duten elkarteak irabazle atera da. Lantxo hau idaztean dato zehatzik ez izan arren badirudi elkarre honen Parlamentuan kristau demokratek baino 8 diputadu gehiago izango dituela. Alde hau tikia da baina agintzeko nahikoa sozial demokratek eta liberalek elkaturik jarraitzeko gogoia baldin badute behintzat.

Elkarte hori hautsi egin behar dela kristau demokratek Khol buruzagiak, liberalei eskua luzatu die. Kristau demokratekin elkarte berri bat osatzeko eskatzen die liberalei. Liberalek ezetz erantzun diote.

Ezetz hori esatean liberaalek eman dituzten arrazoiak, egia esan ez dira oso sendoak. Dotrinari dagozkion arrazoirik ez dute eman behintzat. Gizartea eratzeke, moldatzeko kristau demokratek eta liberalen artean desberdintasunik badirenik ez dute adierazi. Gizarteaz kristau demokratekin uztartu ezineko ikuspegiak dituztela eta elkarrekin gobernu osatzerik ez dagoenik liberalek ez dute esan. Hauteskunde garaian eman duten hitza bete egin behar dela esan du Genscher liberalen buruzagiak.

Liberalek azken 8 urte hautan sozialdemokratekin elkaturik gobernuan iraun dute. Hauteskunde hitzaldietan arrazoizko ezkontza hori hausteko gogorik ez zutela eta elkarturik jarraitu nahi zutela behin eta berriz liberalek azaldu dute. Horrenbeste aldiz zin egin ondoan, orain bapatean, kristau demokratekin elkartzea lotsagarria litzateke. Hori faltso jokatzela litzateke. Baina horrela zenbait denboran iraun daiteke?

Politikalarik askoren ustez sozial demokratek eta liberalen arteko ezkontzak bi urte baino gehiago ez du iraungo. Honela diotenek arrazoi bat baino gehiago badute. Liberalek sozialdemokratekin elkartu zirenean aukera erraza zuten, izan ere, kristau demokratek ahul azaltzen ziren eta sozialdemokratek indartsu. Garai hartan, Brandti esker, sozialdemokratek gazte eta sasoi-ko agertzen ziren. Kristau demokratek eskaini ezin zezatekeen zerbait berria eskaintzen zuten sozialdemokratek. Alemania federatua bere txokotik atera eta munduaren aurrean nortasunez joka eraziko zion alderdirik egokiena sozial demokrate alderdia zen. Sortaldeko Alemaniarekin konpon bide bat arkitu zezakeena bera zen eta ez kristau demokrate alderdia behin berriz nabari gelditu zen bezala.

Garai haretan, bestalde, Alemania Federatuaren ekonomia inda-

tsua zen — orain ere bada —. Ekonomia arazoak ez zuten buru hauste haundirik sortzen. Langileriaren eskariei erantzuteko moduan arkitzen zen burgesia. Liberalek, beraz, sozialdemokratekin elkartuaz oso guti zuten galtzeko eta asko irabazteko. Gaur egun berriz, egoera aldatu delarik, galtzeko gehiago ote duten pentsatzen hasiak dira.

Gaur egun, hauteskundeak hala agertzen dute, alderdirik indartsuena kristau demokratek da Alemaniak. Berak bakarrik ia gehiengo lortu zuen. Duela lau urte zatiturik eta buruzagirik gabe zegoen alderdia, gaur egun, elkaturik azaldu da.

ALEMANIA FEDERATUA berriro aldaketa bidean

Kohl buruzagiak bere inguruan geroz eta indar gehiago du. Gizon honek alderdia eraikitzen azken urte hautan lan asko egin du. Adenaurren garaian kristau demokrate alderdia ez zegoen alderdi bezala ondo moldatua. Adenaurren izenak biltzen zituen. Ez zegoen alderdi erakunde sakon bat. Bere ondorengoek haren itzalik ez zutelarik berehala lur jo zuten. Adibiderik egokiena Barzeli gertatu zitzaiona dugu. Kohlek erru berdinean ez du erori nahi izan eta bere eginkizunik nagusia alderdia osatzea izan da. Lan horrek fruitu eman du. Gehiengo ez lortu arren Kohlek irabazi egin dutela esango du. Eta arrazoi faltarik ez du.

Kristau demokratek pozik sentitzeko beste arrazoirik badute. Hauteskunde hautan gazte askok bere alde eman du hautarkia. Lehen gazteriak sozial demokrate alde jokatu zuen argi eta garbi. Adinekoek berriz kristau demokrate alde eman zuten beren hautarkia. Hauteskunde hautan 18-24 urte bitarteko gazteek sozialdemokrate alde hadina eman dute kristau demokrate alde beren hautarkia: ehuneko 45 alderdi bakoitzarentzat. Kristau demokratek, beraz, alderdi gazte eta etorkizuneko alderdi bezala azaltzeko arrazoirik badute.

Gazteriak kristau demokrate al-

de horrenbeste hautarki emateak zerbait gogorra eta sakona azaltzen du. Brandten garaian sozialdemokratek gazterian sartzen zuten arrakastarik ezin dutela sortu, alegia. Krisia garaian arkitzen da mundua eta beraz, Alemania. Une honetan Alemaniak inflazioa inork baino egokiago menderatu arren, lan eskasia haundia du. Lan gabezia horren zama gehienbat gazterian bizkar doa. Lanik gabe arkitzen dena batipat gazteria da. Egoera horretan gazteriak ez du sozial demokrate alderdiaren itzaropen haundirik. Izan ere sozial demokratek ez dute ezer berezirik eskaintzen. Zer alde dago kristau eta sozial demokrate artean? Beraz, bati ala besteari hautarkia eman berdintsu da, pentsatu du gazteriak.

Alemaniko sozial demokraziak ez daki zer egin. Ez daki nondik jokatzea eta herriari zer eskaini. Eta hori oso latza da. Alderdi batek gizarteaz ikuspegi orokor berezirik ez duenean eta hori gainera krisia garaian, alderdi horrek indarra galtzea ez da harritzekoa. Sueziko sozial demokrate alderdiari ere berdintsu gertatu zaio. Suezia eta Alemaniako hauteskundeak biek erakutsi berdina dute, alegia, sozial demokraziak gaur egun ez duela gizarteaz arrakasta sortuko duen ikuspegi orokorrik. Egiturei aldaketa bat baino gehiago eman erazten diela baino ezer gehiago egin gabe. Sozialdemokratek aldaketa soiletan gelditu dira helburuak ahazturik. Eta nahi eta nahiez politikan ikuspegi orokor bat behar da herria mugitu eta hezitzeko.

Alemanian beraz sozial demokrate egoera honetan jendeak aldaketak nahi izatea ez da harritzekoa. Eta arrazoi hauek lehentxeago ala berantxeago liberalei eragingo die la dudarik ez dago. Noiz? ●

DONATO UNANUE

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

...Ez. FAGOR'ek

sukaldian

CANARIASEN ERE HUELGA OROKORRA

Canarias uharteen historia, Espainiako beste nazioen gisakoa da. Enrique III denboran, errege honen agintepean ezarriak izan ziren uharte hauek. Gero, 1402. urtean, uharte haietako populua sometitzeko planak hasi ziren, Guantxeak menperatzen alegia.

Frantziako jauntxo batek, Bethancourtek, Lanzarote, Forteventura, Gomera eta Hierro bere menpean ezarri zituen. Geroago, Errege Katolikoek, obra berarekin jarraitu zuten eta 1485ean, Gran Canaria erori zen eta lotu Gaztelako erresumari Tenerife 1494/95. urtean sometitua izan zen, berriz. Carlos IIIak bereganatu zituen oraindik geratzen ziren uhartetxoak 1927. uharte hauek Espainiako bi probintzi bezala bihurtuak izan ziren.

Canariastarrak, benetako autoktonoak, beren kultura eta hizkuntza nazionala bazituzten, baina erresuma burjes eta inperialista batek erabat deuseztatu zituen. Burjesiak estatuari eman nahi zion uniformidadea, han lortu zuen. Egun ez daiteke entzun Canariasko hizkuntza nazionalik, guantxeak alegia.

Ekonomia aldetik, berriz, Canariastarrak nolabaiteko autonomia izan dute. Hango fiskal legeak bereziak dira. Adibidez, haruntz doazen produktuak zerga bereziak ordaintzen dituzte, beste probintziek baino gutxiago ordaintzen dituztelarik; gasolina merkeago da, e.a.

Dirudienez, gauzak, hala ere, ez zihozten behar bezala, zeren hango ekonomia goitik-behera ari baita, eta ez da, azken aldi hontan reku-perazioirik ikusten. Normala den bezala, hango produktuak merkatuak urruti dituzte eta han produzitzeak eragozpen asko ditu; orduan, inbentarioak egitea nahiko zaila da fiskal alde onak ez baditu, behintzat.

Gauzak okerrago jartzeko, oraingo gasolina-ren prezio igokerrak, hango ekonomian peninsulakoan baino kalte handiagoak egingo omen ditu, oraindik kinka larriagoan sartuko delarik.

Beste aldetik, uharte haiek Marruekos inguruan daudelarik, Hasan II.ak reibindikatzeko. Anexio biolentoa ezin egin duelarik, beste sistema sotilagoa darabil. Marruekosetik jendea bidaltzen ari da uhartetara, hango ekonomia-ren postu klabeak hartzeko asmoarekin; gainera, jendea infiltratuz.

Betidanik egon izan da mugimendu autonomistak baina, azken urte hauetan independentzia eta sozialismorako mugimendu bat sortua da. MPAIAC (Movimiento para la Autodeterminación e Independencia del Archipiélago Canario) du bere izena eta erakunde hontako militante batek egunero hitz egiten du Argel Radiotik.

Mugimendu honek gatazka harmatua onartzen du eta laiste hasiko omen dira ekintza militarrek eginez. ETA-ren sostengatzailea da, eta erakunde honek bezala sozialismoa eta independentzia defenditzen ditu.

Lehenengo hilaren 27an, Euskal Herrian bezala huelga orokorra izan zen Tenerifen. Hango gazte baten hiltzea motibo bezala harturik, askok dioenez independentista omen zen: Huelga hori zela eta Tenerifeko langileek, dendariak eta herrikoi jende guztiek parte hartu zuten. Jende asko joan omen zen beste uhartetarik gurebari laguntzeko eta gatazkan parte hartzeko.

Egunerakiek diotenez, manifestazioak oso gogorrak eta biolentoak izan omen zirenen nahiz "Coordinadora de las Fuerza Democráticas de Canarias"ek biolentziaren aurka eta manifestazio baketsuak egiteko eskatu. Hango herriak eta Mugimendu iraultzaileek — MPAIAC, LCR, e.a. — kotsina hoiek ez zituzten onartu eta Indar Publikoekin txoke gogorrak izan zituzten.

Normala den bezala, alderdi reformista guztiak beren kotsina guztiak gairidurik ikusita, iraultzaile talde hauetako militanteak probokadoretzaz jo dituzte, nahiz jakin herriaren nahia zela Indar Errepublikoekin enfrontatzea. Ikusten denez, Coordinadorekoek behin eta berriz nahiago dute Gobernuaren politika Herriarena baino.

Jendearen mobilizazio handiak lortu ziren. Adibidez, elizkizunetan 25.000tik gora bildu ziren. Gero polizia-rekin enfrontatu ziren, nahiz hortarako Coordinadorearen baimenik ez izan. Ez obeditzea grabea!

Sei pertsona arrestatuak izan ziren eta zazpi polizia zaurituak. Jendeak Gobernadore Zibilarren dimisioa eskatu zuen. Behin eta berriz bai Euskal Herrian bai Tenerifen reformisten nahia gairidituak geratu ziren eta herriarenak ezarriak. ●

B. BAKAIKOA

Madrid

Carlos González

eskuin muturrekoek hil dute

Euskadi guztia bezalaxe, Madrilen ere oroitu dira orain urtebete hil zituztela gure anaia euskaldun eta FRAP-eko militante ziren beste hiru. Honela hango organizazioek manifestazio baten egitera deitu zuten herria. Manifestazioa Madrileko zentroan den "Cibeles" plazan egin zen.

Han inguruko kaleetan zebilen Carlos González ere eta etxe bateko ezkaratz bategan zegoela, eskuin-muturreko bi elementuk tiro batez jo zuten. Bala bizkarretik sartu, giltzurdin bat lehertu, hestea zulatu eta aurretik irten zitzaion.

Neska bat etorri zitzaion laguntzera eta adiskide batzuen etxera igo zuen. Egoera larria ikusirik, midiku bati hotsegin zioten eta honek azkar ospitalera eraman zezaten, ambulanzia bat eskatu zuen. Ospitalean egin ahalak egin zituzten baina goizaldeko bost t'erditan hil zen hogeitabi urtetako gaztea. Madrileko soziologia fakultateko hirugarren urteko ikaslea zen.

Guztira eta Juan Carlos erregetzara igan zenetik, hogeita hamasei dira Espainiako Estatuan zehar hildakoak. Demokraziara omen goaz, baina horrela? Guk dakigula gaur arte poliziek ez dute eskuin-muturreko hiltzaile bat bakarra ere detenitu. Arren! Ez garela tonto-putzak! Kasualitate handiegia irizten diogu honi. Eguneko polizia-egiturak mantentzen diren bitartean jai dugu... Ezin genezake agintari demokratizatzaileen hitz eta esanetan sinets. Ez gaitezke fida.

29an Borroka eguna Madrilen

Egun horretan politik indar guztiek Borroka eguna prestatu zuten. Halaz ere, dirudienez, erantzuna nahiko eskasa izan da. Nahiz eta etorri zaizkigun datuak ez oso fidagarri izan, badirudi 50.000renbat langilek egin zutela lan uztea. Era berean kalean zehar hainbat manifestazio eratu zen.

Hiru hil badira beraz poliziak zuzenki edo-eta erakunde para-polizialek eginak. Jesus Mari Zabala Euskadin, Tenerifen Bartolomé García eta azkenik Carlos González Madrilen.

Noizbait juzgatuko ahal dira zuen hiltzaileak? ●

ESTEPAN

Bizkaian apezpiku berria

Denok dakigu, noizbait ere, Espainol Gobernuak utzi diola apezpikuak izendatzeari. Lehen ere, egia esan, ez zuen eskurik apezpiku laguntzaileak aukeratzeari. Aspaldidanik, ordea, laguntzaile gutxi izendatzen zuen Batikanoak Espainol Gobernuak ez ernegarazte arren, noski; hor zehar bait zebilen zurrumurrur hau: Aita Sainduak, apezpiku titularrak Gobernuarekin kontatu gabe ezin izendatu eta, apezpiku laguntzaileak izendatzen zituela.

Hona bada. Badirudi errezelo horien denbora iragana dela. Eta berriro ere, apezpiku berrien denbora etorria da gure artera. Eta hasteko, hemen dugu, Bizkaian, apezpiku berria: Joan Mari Uriarte Goñizelaia. Sabinoren kriteriozale direnentzat, goitik behera euskalduna.

Gure Añoveros erdi-erreak, beraz, bada bere laguntzailea. Eta bizkaitarrek ere, bai, apezpiku gazteago bat.

Bizkaiko diozesiarentzat urte historikoa dateke aurtengoa. Diozesi bezala, Donostiakoa bezala, eta garai batetako Gasteizko diozesia banatzearekin (guztioak dakigu zein joko politiko zikinari zerion banaketa hori), 1949ko azaroaren 2an sortu zen. Ordudanik, Bilbok apezpiku bat eduki izan du beti: Morcillo, Zirarda, Añoveros. Bigarren bat bada orain.

Zein betekizun ote dke apezpiku berriak? Zein asmoz ote datorkigu? Zernolako gizona ote dugu?

Geroak esango digu hori; apezpiku berriaren beraren ihardunak.

— Zai gauzak, beraz, Joan Mari. Ihardunaren arabera juzgatuko haugu. Nahi izanez gero, bageniake aurre-iritzi-rako arrazoinik: Batikanok aukeratu eta izendatu hau, bere gisara; herriak, goitik emana hau: ez dik berak parterik hartu; jatorriz kutsurik hatorkio. Ez diagu, alabaina kontutan hartu nahi jatorrizko bekatu hori. Heure ihardunbi-dearen arabera juzgatuko haugu.

Badiagu tamaina bateko konfiantzarik. Berezko baikor bat baduk: ez haiz inori azpitik zapokeriarik egiten ari izako horietakoa. Halere, ez bide duk azki zapokeriarik ez egitea: jokabide negatibo hutsa huke hori; bipilki ari duk euskal herria, aspaldi hontan, zenbait gauzaren atzetik; ongi asko dakik hori. Zokoratuaren alde bipiltasunik beharko duk heuk ere: apezpiku sagaratzeak ematen omen duen Izpirituak ekarriko ahal dik.

Bipiltasuna esaterako. Bazekiagu euskalduna haizela: euskaraz mintzo haizela. Hau ere, oraino, gure artean albiste jakingarri gertatzen duk. Eta ez diagu ikusten noiz izango dugun gauza normaltzat Euskal Herriko apezpikuak, guztiak, euskaldun izatea. Baina, hori ez duk guztia. Jadanik euskaldun ditugun apezpikuak ere beren amaren bularrereko euskararekin konformatzen direla ikusten ditiagu. Hortan ere bipiltasunik asko beharko duk. Ez diagu aski euskara sinbolu huts hartzearekin; are: iraingarri eta higuigarri gertatzen ari zaigun gauza duk hori.

Badakik. Eta hori etsenplu bat duk. Ez zekiat bat etorriko haizen. Ez zioke axolarik. Elkarren berri jakitea duk garrantzizkoa: nor norekin ari den jakitea.

Lan oparotsu bat opa diagu. Lantegiak badik gairik.

Euskal Herriko apaiz talde bat bide urratzaile

Gauza jakinada, azken bizpahiru mendez gero, Elizan egundoko uniformismo zentralizatua sortu eta bizi izan dela.

Azken urteotan, berriz, urratuz doa hermetismo itsu itotzaile hori. Garai batetako giroa, den-dena apezpikuarekin

edo Aita Sainduarekin egin behar hura alegia, hautsi egin da, hein batetan bederen. Eta apaizak ere hasiak dira beren gisara pentsatu eta jokatzeko.

Jadanik zenbait batzarre egina duen apaiz talde baten agiriak honela dio: “Apaiz hauek zerbitzu hau Hirarkiaren kin bat egonik eskaini nahi dute...”

Eliza hierarkikoagandik eten gabe Eliza paralelo bat eraiki gabe... gure zerbitzu honi lotu nahi ez zaizkion apaizei begirune izanaz...”

Zerbitzu sen horri jarraikiz, apaiz talde berak antolatua du aste bateko ikasaldia Bilbon. Lerro hauek izatean, martxan dago jadanik aste hori. Orain arte beraren berririk eman ez badugu, Euskal Herriko CIA-k (irakur SIR) ikasaldi beraren ihardunbidea jendearen eta (poliziaren) aurrean nahastekatu ez zezan izan da.

Hierarkiak ere ez bide du ZERBITZU horren jokabideaz ardura gehiegirik izan beharrik. Aski garbi ditu erabakirik aipatu Zerbitzuak bere Oinarriak. Halere, aipatu Ikasaldi hau eta, Euskal Herriko hierarkiaren oihal atzeko eskenarioan kutxu-mutxuren bat atera ote den iruditxi zaigu.

Geure aldetik, apaizari ere adin heldutasuna errespetatu egin behar zaiola koan gaude.

Hona ondoren zein gai tratatu diren Ikasaldia:

1 — Sozial eta historiko errealtatea aztertzeke metodoak. Euskal Herriaren egoeraren azterketari eta Euskadiko Elizaren azterketari aplikazioa.

2 — Euskal Herriko sozio-ekonomi azterketa. Histori aldetik eta gaurko egoera aldetik Euskadiko Elizaren sozio-ekonomi azterketa.

3 — Euskal Herriaren kultur alderdia Erakundeak, hizkuntza, historia... Eliza eta Euskadiko kultur alderdia. Historiko azterketa, egungo egoera hezketa zentroak...

4 — Historiko prozesoa eta gaurko aukera politikoak. Ideologia nahasiak, talde politikoak, herria eta klase arazoaren giltza... Eliza eta politika Euskadin. Azterketa historikoa, zentralismoa...

5 — Eliz aukera desberdinak Euskadin. Teologiko, pastoral eta erakunde mailetan... Sinesmenaren betiko elementuak eta historiko presentzia. ●

AMUNSA

Euskadiko apaiz talde handi baten bilkura

(Bilbon, Irailak 21-26)

II garren batzar nagusia

Bada zenbait urte eta zenbait erataro Euskal Diozesetako apaiz asko Euskal Herriaren egoeraren aurrean jarrera bat hartu eta baren arazo eta gertakarien aurrean erantzun pastoral bat eman dutela. Bilkura hau bildo horretatik doa.

Historia apur bat

Gasteizen batzarre bi egin ziren Martxoan hiri hartan izan ziren gertakarien ondoren, eta 1.055 apaizen izenpetu zuten agiri bat eratu zen, gertatu zena aztertuz, kausak salatuaz, eta gure Herrian txertaturik legokeen fedea nolako jarrera beharko lukeen adieraziz.

Gasteizen Martxoan egin zen bigarren batzarrean jarrera hauek gertakari batzuen aurrean harturikoak zirela ikusi zen, eta beharrezkoa zela bateratzea eta elkar aditze eten gabeko bat.

Horretarako Diozesarteko Batzarde probisionalari "Etengabeko Bateratze" proiektua hurrengo bilzarrean presenta zezala eskatu zitzaion.

Batzorde horri komenigarri iruditu zitzaion apaizen artean galdekizun batez eritziak jasotzea, denengogoak eta asmoak ahal bait ongi bil zitzan delako proiektu horrek.

Iruinean egin zen hirugarren bilzarrea ekainaren 8an. 130 apaiz bildu ziren Hego Euskadiko Diozesetik etorriak.

Apaizen arteko zerbitzu bat eratu zedila eskatu zen, beste kristau sekularrei ere zabalik egon zitekeen zerbitzu bat, alegia.

Zerbitzu honen oinarriak

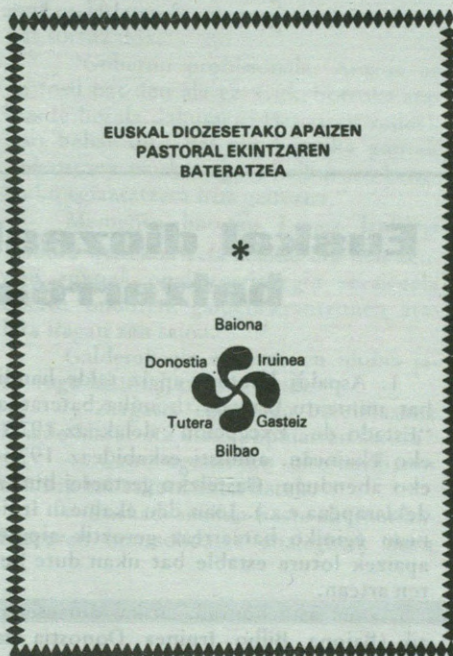
Idea garrantzizkonei helduko dio-gu:

1.— Euskal Diozesetako apaizak eta apaizentzat pastoral lana bateratzeko zerbitzu etengabekoa sortu...

2.— Zerbitzu honetan elkarturiko apaizak batera datoz Euskadiko Elizaren jokaera zenbaitetan eta oinarrikoetan:

2.1.— Nazaretheko Jesusi leiala, bere baitan inor zapalduko eta norke-riarik izango ez duen Eliza, politik eta ekonomik podereetatik askatuz izango den Eliza...

2.2.— Egungo klasist-kapitalist, gizarte garaituko duen gizarte berria sortu, erabat demokratikoa, ekonomik alorrean zein politikan, nahiz kulturaren, esplotazio eta zapalke-tarik gabeko gizarte bat...

2.3.— Edonolako zapalketatatik askaturik legokeen Euskal Herriaren alde egin, alderdi eta gauza guztietan bere nortasun berezia aurre-rama eraman dezan...

3.— Apaiz hauek zerbitzu hau, Hiar-kiarekin bat izanik eskaini nahi dute... Eliza paralelo bat eraiki ga-be nahiz Elizatik aparte jarri gabe... Eliz batasunari biziki eutsi nahi zaio... geure burruak etengabe kri-tikatuaz eta gure zerbitzu honi lotu nahi ez zaizkion apaizei begirune izanaz.

4.— Eratze arazoetan zerbitzu honen erakunde nagusia, erabateko oinarriak ontzat hartzen dituzten apaizek osaturiko batzarrea izango da...

Ikastaldia eta II Batzarre Nagusia

Iruinean agindu zenez, Irailaren 20an eman zitzaion hasera Bilbon Deutzuko "Colegio Mayor"en ikastaldiari. Bi hilabetez aritu izan da Batzardea Ikastaldi hau gertatzen. Bost eguneko preogramaketa eraturik zegoen, larunbatez Batzarre Nagusia egitekotan.

Batzar Nagusian parte hartu nahi ez zutenentzat ere irekia zen Ikastaldi hau. Beraz ez zen derrigorrezkoa apaiz migimendu honetan parteide izatea ikastaldi honen entzule eta parte hartzaile izateko.

Euskadiko bost Diozesitako apaizak hartu zuten parte aste honetan. Ipar Euskaditik ere, Baionako Diozesatik, alegia, errepresentazio polita etorri zen hirugarren egunerako.

Diozesi bakoitzetik honelatsu ziren etorritakoak:

Araba
Bizkaia
Nafarroa
Gipuzkoa
Baiona

Eliz eginkizuna Herriaren baitan egin behar dela eta, Iruineko Batzarrerako proposamenduei jarraikiz programaketa luzea eta aldi berean sakona gertutu zuten Batzordekoek. Egunetik egunera gure Herrian pilpil dabilten gaiak aztertu eta jor-ratu zituzten apaizak.

Programaketa eta hizlariak honela izan ziren:

— Sozial eta historiko errealitate aztertzeko metodoak: Reyes Matek.

— Euskal Herriaren sozio ekonomiko azterketa: Iñaki Larrañagak.

— Euskadiko Elizaren sozio ekonomiko azterketa: Roke Pozok.

— Euskal Herriaren kultur alderdia: X. Mendigurenek

— Eliza eta Euskadiko kultur alderdia: P. Aguirrebaltategik

— Historiko prozesoa eta gaurko politik aukerak: G. Monrealek

— Eliza eta Politika Euskadin: P. Iztuetak

— Sindikal, politik eta kultur mahai inguruak. Bi lehengoetan, abertzale eta sukursalista deiturikoe-k, bi mahai inguru desberdinak eratu zituzten.

— Sinesmenaren betiko elementuak eta historiko presentzia Jainkoaren Herrian hartu emanak. Fedearen espresioa: R. Agirre, X. Basurko, J. Lezaunek

— Kristau elkarte eta Eliz auke-
rak. Fedea eta konpromisoa: J. Le-
zaun eta F. Placer-ek

Hoiek izan ziren gaiak eta hiza-
riak. Lana latz egin zen bost egu-
nez, 10 eta 11 orduko lan saioak
izan dira. Eta horrela iritxi zen la-
runbata, Batzarre Nagusiaren egu-
na, alegia.

II Batzarre Nagusia

Aste osoan parte hartu ez zuen
zenbait apaiz etorri zen egun honta-
rako bereziki. Egun hau konklusio
eta erabakiak hartzeko erabili zen.
Aurrez, ikastaldian zehar alegia, tal-
de txikietan istudiatu eta aztertu
ziren gaietatik zein ondoren atera
behar ziren galdakizuna egiteko
izan zen larunbata.

Azkenik komunika-txosten bat
jendearentzat ateratzeko erabaki zen
Z. Argiako irakurleak ale honetan
arkituko du komunikadu hori. Gu-
txi gora behera hor dituzu, irakurle
konklusio gehienak bilduma eran
emanda.

Kritika

Bi eratako kritika egingo diogu.
Bata bertan esan zena, eta bestea,
egun batzuk igaro ondoren puntu
hoiei buruz nere iritzia.

1.— Bertan esan zena, batez ere
erabili zen metologiari egin zi-
tzion. Baina, osoki eta gaintetik be-
giraturik parte hartu zutenek kon-
tent eta gustora bukatu zuten aste
hau.

2.— Ene iritziaz, apaiz Mugimen-
duak aurrerakada kualitatiboa
eman du. Aldiko gertakarien au-
rrean postura hartzeko joerari utzi
eta estrategia orokor bati heldu.
Hori da nerretzat aurrerakada.

Gure Herriak bizi duen egoera
kritikoari aurrez-aurre begiratu eta
aurpegia eman, gure Eliz presupues-
to eta fede presupuestoetatik. Hitz
batez esanik, Herriaren oinarrietara
eta Eliz eta fede oinarrietara jo du-
te.

Lehengoa, orain artekoa, ahaztu
gabe eta kritikatuaz bide berriak
urratzen hasi edo eta pauso serioak
ematen jarrai. Erreformismoa noiz-
bait uzteko joera sortu dela pentsa-
tzen dut nik Batzarre honetan.

Argi eta garbi esan da, eta onar-
tu, Fedea
tu, Fedea eta Elizak eginkizun publi-
koa eta funtzio publikoa duela. Eta
hori ez konstantinismo joera hari-
tzeagatik, baizik eta Fedea eta Eli-
za funtzio hori betetzeko gauza ez

denean, bereak egin duelako. Fe-
dearen baitan dagoen berezko di-
mensioa du hori.

Gaur Euskadin Elizak ba al du
zer esanik, politik mugimenduen,
garaian garaiko mugimenduen, pa-
rrayos izatetik aparte, edo eta
atzetik joaten den aparato soziolo-
giko handi baten eginkizunetik at.
edo-ta bestek sortzen dituen ideolo-
gien "reproduzio" lana egitetik lan-
da?

Eta zer esanik baldin badu, han
parte hartu zuten apaizek hortaz
gonbentziturik ziren. Nondik (ze
posiziotatik) esan, hotsegin ondo-
ren, zer esan eta nola esan?. Hiru
galdekizun hauek elkarri oso lotu-
rik daude, nik hala uste dut behin-
tztat. Eta galdera horietan lehenda-
bizikoa da garrantzitsuenak.

Biltzarreak eratu duen komunika-
txostenean agertzen da galdera hoi-

eri eman zaien erantzunaren azta-
rrena.

Bestalde eta kritikaren beste atal
bati lotuaz, hau ere esan behar du-
gu.

Bizkaiko errepresentazioa "hibai-
aren ezker alderdikoak" egin dute-
la gehienbat. Non zen euskaraz
mintzo den Bizkaiko alderdietako
apaizen errepresentazioa?

Gipuzkoatik, berriz, hain ezagu-
na den "cirio"aren ezker aldea ze-
goen errepresentatuena. Ciriotik ez-
kerrera dabiltzen apaizak oso gu-
txi ziren. Non zeuden, zergatik ez
dira joan?

Eta bukatzeko, zera esan nahi
dut: Kristau sekularrei leku egin be-
har zaiela biltzarre hauetan. Bestela,
bontzo eskertiarren bilkura bat egi-
teko arriskua dugu.●

J.J.GOENAGA

Euskal diozesietako apaizen batzarrearen agiria

1. Aspaldi hontan, apaiz talde handi
bat mintzatu izan da (homilia bateratua
"Estado de Excepción" delakoaz 1975-
eko ekainean, amnisti eskabideaz 1975-
eko abenduan, Gasteizko gertaerei buruz
deklarapena,e.a.). Joan den ekainean Iru-
inean eginiko batzarreaz geroztik aipatu
apaizek lotura estable bat ukan dute be-
ren artean.

Azken aste hontan, euskal diozesieta-
tik (Baiona, Bilbo, Iruinea, Donostia eta
Gasteiz) etorririk, ikasaldi batean bildu
gara Euskal Herriko hainbat arazo azter-
tzeko.

Ikasaldia burutuz, gaur, larunbatez,
apaiz talde bat batzarrean bildu gara Bil-
bon. Agiri honen bidez, jendeaurrean gu-
re presentaziaren lekukotza utzi nahi du-
gu.

2. Jesussen berriaren berri eman dezan
Eliza libre baten espresioa izan nahi du-
gu, Euskal Herriaren eta langile klasearen
ahalaginak egiazki geuk ere leporatuz.

3. Alde guztietatik amnistia eskatuz
jaikitzen den herriaren garraiarekin bat
egin nahi dugu. Uste dugu, izan ere, hori-
xe dela ezinbesteko baldintza elkar bizi-
tzarako giro bat sortzeko, Euskadik plan-
teaturik dituen problemek soluzio bat
eman ahal izateko moduko giroa sortze-
ko alegia.

4. Baztertu eziniko exigentzia da he-
rriari dagozkion askatasunak ematea: bil-
tzeko, manifestatzeko, sindikal elkarte
eta alderdi politiko guztiei, salbuespenik
gabe.

Bereziki hauxe eskatzen dugu: Euskal
Herriaren askatasuna, alde guztietara ha-
ziz joan dadin.

Herri langileak mementu hontan da-
raman borroka ere geuretzat hartzen du-
gu, dela ekonomi aldetik, dela politika
eta kultura aldetik. Eta ezin onartuko-
tzat daukagu egungo ekonomi zailtasu-
nen errua langile klaseari egaztea, edota
egoera horren ondorioak hari leporatzea.

5. Herrian erroturiko Eliza nahi dugu,
Euskadi berri bat egiten saiatuko dena.
Eliz eginpide hau, gure ustez, ez da talde-
txo baten egitekoa; Euskal Herri barruan
beren burua fededuntzat daukaten guz-
tiena baizik.

Horregatik, herri fededun guztiari eta,
bereziki, apezpikuei proposapen hau egin
nahi diegu: Euskadiko elizaren batzarre
oso bat egitea, guztion artean Ebanjelioa-
ri eta geure herriari, gainean dugun egoe-
ra berrian, leial izateko bedeak bilatzeko.

Orobat, dagozkien erakundeei ahal-
bait lasterren euskal eliz probintzia sor-
deztela eskatzen diegu.●

Bilbo, 1976ko Irailak 25a

K.A.S. Algortan

"Euskal Herri langilerearen xedeak ez dira eztabaidagarriak. K.A.S.-en puntuak lortu egin behar dira kalean eskatzen denaren minimoa bait da. Eta azkeneraino borrokatu behar dugu."

Hitz hauek laburtzen dute Algortan hil honen 1ean izan zen Koordinadora Abertzale Sozialistaren aurkezpenaren izpiritua. Bertara milatik gora lagun bildu zen. "Mahaian"ean bost lagun ziren, orain arte alternatiba izenpetu eta onartu duten L.A.B., E.H.A.S., eta E.T.A.(pm) ren ordezkari zirenak.

Hasteko batzarre arrazoin eta muin ziren alternatibaren puntuak zabaldu zituzten jendeartean. "Mahain"ekoak azaldu zuten L.A.I.A. alderdiak ez zuela alternatiba izenpetu. Halaz ere esan zuten, alderdi honek barruko elkarriketan dihardu eta badaiteke denbora gutti barru alternatibarekin bat etortzea. Antzeko kasu batetan aurkitzen da L.A.K. langile erakundea. Honek K.A.S.-en manifestua onartu du ez haatik alternatiba.

Onoreen I.A.M. organizazioaren gutun bat irakurri zen non agintzen bait ziren alternatibaren puntuakin batzen zela bai eta apoiatuko. Hala ere oraingoz ezin sar omen daiteke koordinadoran.

K.A.S.-en zeregina Euzkadiko erakunde bateragile bezala, langile klasearen eta klase popularren defendatzea da. Bere abiaburu nagusiak hontan labor daitezke: Klaserik gabeko euskal gizarte bat, Euskadiren independientzia, Sozialista iraultza eta nazio-arteke solidaritatea.

Alternatibaren irakurtzeari ekin zitzaion eta bere zortzi puntuak aztertu ziren. "Alternatiba honen historia, batasunaren historia da. Jasan dugun errepresioak batasun horren lortzea oztopatu digu. K.A.S., bide horretan pausu bat gehiago da: Oraingoz ez da beste alternatibarik Euskal Herri langilieriaren xede guztiak jasotzen dituenik. Bertan kalean entzuten diren oihu guztiak isladaturik dira. Xede hauk ez dira negoziabileak. K.A.S.-en puntuok egin behar ditugu Euskal Herri langileak eskatzen duenaren minimoa bait dira."

"Nabaria denez, integrazio hitza ez da iadanik azaltzen. Era berean emigrante hitza ere ez zaigu gogoko. Herria borrokan batzen da eta euskal gizarte berri bat sortuz doa."

"Gobernu probisional. Arazoa ez da fosil bat den ala ez. Guk, borroka erakunde bezala dakusagu; Herriaren xedeak jaso behar ditu bai eta borroka pautak finkatu eta markatu gure helburuen benetazko egiaztatza irits gaitzen."

Mementu haretan Lopez Irasuegi Bilbora iristekoa zela azaldu eta han zeuden guztiak ongi-etorria egin zezaioleta eskatu ondoren, galdera-erantzunen atalera iragan zen saioa.

Galderak eta erantzunen muina jaio dugu leku faltan bait gaude.

— Zergatik egiten da bereiztasuna langile klasea eta klase popularren artean?

— Gaur egunerako alternatibaren analisisa bat eskatu zuen batek.

— Euskadi mailan beste alternatibabatzuren kontsolidatze ahaleginak izan

direla eta zergatik ez diotuzten azaltzen galdatu zuen beste batek.

— K.A.S.-ek Euskadiko langile klasearen protagonismo politikoa beregain hartzen ahal du?

— Sukurtsalkeriari buruz, zer postura izanen zukeen K.A.S.-ek galdatu zitzaizen.

— Independentzia eta Sozialismo puntuak utzi egiten ahal ditu KAS-ek?

Herritar mobilizazioak langile klaseak zuzendu behar ditu. Gaur egun ez da beste alternatibarik Euskal langile klasearen xedeak jasotzen dituenik. Erraza izan da alternatibaren egitea: kaleetan entzuten dena jaso eta izkribatu. Kontratsan funtsezkoa, klase borroka da. Momentu eta une honetan oligarkeriaren kontra borrokatu behar dugu. Nazional borroka artetik, era berean alderantziz. Independentzia ez da gaur berehala lor daitekeena. Badirudi hurrengo pausua burges demokraziarena dela. Ez dira independentzia eta sozialismoaren puntuak ahaztu baina ez dirudi gaur egunean logarri direnik. K.A.S.-ek popular mobilizatze bat egiteko elementu beharrezkoak bere baitan ditu.

Batzarrearen azkenean han bildurikoak saioa txalotu zuten.●

PILAR IPARRAGIRRE

EUSKO ALDERDIAREN BILERA

Urriaren 3an P.N.V. delakoaren bilera eratu zen Urbian. Gutienek azken hoge urteotan eratu izan den bilera da urriaren lehendabiziko igandeko hau, eta, "meeting" gisa baino, lagunarteko jai egun bezala.

Arantzazutik Urbia gainera arteko bidea euskal ikurriñez josirik zegoen goiz goizean. Ikurriñez gainera, "Afiliate al Partido Nacionalista Vasco" eta honelako lema begi bistan azaltzen ziren.

Goian, jendea erruz bildu zen, bai aurreko urteetan baino gutiago, alderdikoek berek esana. Gazteriz, neska-mutlak, asko. Beste zenbait mugimendu aber-tzaletako partaideak ere azaldu ziren, ETA-koak lekuko.

Ez zen inolako mintzaldirik izan, aurreko urteetan beti izan den arren. Bai, ordea, txistu eta dantza saioak, Eibarko "Kezka" taldeari esker. Edozenbat pegatin zabaldu zen, Treviño Araba da hedatuenetarikoa zelarik.

Programa baten premian

Jendarteko ihardunek eta solasaldiek aukera ona izan ohi dute festa haue-tan. Hainbaten ustetan, garai dateke iadanik jaiegun hau kalera jaisteko. Edozenbat urtetan ikurrin bat ikusteko mendira jo behar izan bada ere, gaur egun klandestinitate honek ez duke zentzurik.

Bestalde, gazteak galdezka ari dira,

eta sarri asko larri hartzen dituzte "zahar-rak", ideologiazko zenbait estabaidatan. Izan ere, alderdiko militanterik gehienak umezurtz sentitzen dira programa zehatz baten faltaz.

Dena, den, Euzkadi Buru-Batzarrearen inguruko jendea programa bat gertut-zen ari omen da, eta dagoeneko han-he-menka proselitismoa egiten hasiak dira dextente batean.

Ezin uka, arrazoiz zein ez, PNV-ri leporatu ohi zaizkion "lozez" gainera, alderdiak egiazko kredito eta garantia duela hainbat euskal sektoretan, eta erakun-de bezala pronto dagoela berrogeita ha-mar urtetan inork ez bezala erroturik di-tuen egiturez baliatzeko.●

ELA-ko idazkari nagusia

Alfonso Etxeberria Azpeitian jaio zen 1941. urteko maiatzaren 20an. Hogeita bat urterekin hasi zen ELAren barruan lanean. Durangon ELAk egin zuen 3garren Batzarrean Idazkari Nagusi izendatu zen.

Alfonso ez da azaldu zale. Bere argazki gutxi ikusi izan da aldizkarietan. Berak dioenez Zeruko Argiako haxe du bere lehen elkarrizketa ofiziala.

— *Alderdi buruzagiak eta sindikatueta idazkariak oso ezagunak eta ondo plazaratuak izan ohi dira; zu, berriz, gordean egon zara.*

— Orain dela 14 urte sartu nintzen ELAn, ez naiz oso berria, beraz. Nik eta nere lagunak egin dugun lana barrukoa izan da. Lan gogorra, astuna eta latza izan ohi da isileko lan hau. Aurrerantzean ere barruko lana egin nahi nuen. Baina argitara atera beste erremediorik ez zait geratu. Bistan lan egiteko aukera haundiegirik ere ez da izan. Organizazio bat, bestalde, ez da propaganda hutsez egiten; ekintzaileak ondo heziz, erakunde barruko loturak ondo zainduz, arduradunen taldeak bizkortuz eta abarrez baizik, batipat. Edozein erakunderentzat oso premiazko baldintza duzu hori, sindikatu barentzat are eta gehiago. Urte askotako emaitza da Batzarre honetan agertu den lana.

— *Urte hauetan zein da ELAren eginbidea?*

— Urte hauetan gorabehera haundiak izan dira. Urte ilunak. Sindikalgintzan gainera, ilunpe hau askoz ere gogorragoa izan da. Sindikalismoari gagozkiolarik lau puntu hauek aipa ditzakegu:

1) Sindikal askatasunik ezagutu ez dugun langileak gara gu. Gure belaunaldiak 40 urtetako ilunpea jasan beharra izan du.

2) Sindikatu "vertical"ak oraindik areagotu egin du egoera nahasi hau.

3) Alderdi politikoek, mugimendu eta bestelako taldeak, ohiartzunik izan dute urte hauetan, sindikalismoa, ordea, gutxietsia izan da orain arte.

4) Sindikatuari ez dagozkion formak eta erak esperimentatu dira sarrienik langile-frente, komisió eta abarretan. Esperimentu honek ere nahasi egin du lehenaz gain sindikalismoaren eginbidea.

— *Egoera nahasi honetan ELAren jokabidea zertan oinarritu da?*

— Nahiz eta hemengo politik egoerak zenbait berezitasun izan; guk beti, Europan bizi garela pentsatu dugu. Alegia, Europako sindikalismoaren eite estrukturalak, luzarora hemen ere nagusitu egingo zirela, salbuespen zenbait eginaz noski. Halaxe gertatu da gertatu ere. Langile mugimendu sindikalak autonomoa behar duela izan garbi ikusten da gaurregun. Hots, langileak berak gidatua. Era honetan, guk beti barruko eta basko lanari eman diogu garrantzia. Enpresetan, herritan eta hiri haunditan taldeak sortu ditugu. Ideologiazko heziketari ere garrantzi haundia eman diogu. Euskal sidi-

kalgintzaz sinesmen osoa izan dugu beti.

— *1911. urtean sortu zen ELA, euskal sindikatuarekin, eta euskal langileen sindikal mugimenduarekin eten bat adierazten abal du zuen lan honek guztiak?*

— EZ sendo batez erantzun nahi nioke zure galderari. Gure lan guztia jarraipen bat da. Euskal langileen sindikal mugimendua ezagutu mahi baldin badugu, nahi-taez ELAren jo beharra daukagu. Euzkadin langile mugimendua zabal izan arren ELA oinarritzen da. Durangoko III. Batzarre hau, beraz, lehenaren jarraipena besterik ez da. Lehengo gaurko egunera egokitua.

— *ELAk, Durangon, ospatu duen III. Batzarrea isil samarrik egin da. Zarata eta erronka haundia goz ospatutakoak badira. Zer lortu duzue?*

— ELAren ezaugarri nabarmen bat Batzarre gutxi egitea izan da. Orain arte bi besterik ez. Biok ordea unerik beharrezkoen edo kritikoenetan egin izan zituen. Lehena 1929. Riveraren Diktaduraren amaieran, bigarrena berriz 1933. II Errepublikaren unerik egokienean. Hirugarren hau "verticalismoaren" bukaera hain zuzen.

Durangon egin dugun Batzarre hau beharrezko zitzagun, alde batetik ELA regularizatzeke, gaurko egunera egokitzeke eta bestetik baseak oinarritu eta Sindikato zabal bat egiteke. Eginbide hau lan zaila gertatu zaigu. Berrogei urtetako diktadura batek ondorio latzak ekartzen ditu erakunde barentzat. Horrelakoetan erakunde bat birberitzea oso zaila izaten da. Aldaketa maite duten gizonak behar izaten dira.

Esan beharra daukagu Manu Robles-Arangizek eta Leundak ELAren berriztatzearen alde jokatututela, ELAren barruan, bakoitzak bere bidetik, zebiltzen taldeak ekartzea ere honela egin zitekeen.

Manu Lehendakariaren jokabidea benetan harrigarria da. Bere 83 urtean, gazteei lotu zaie eta berrizta-penerako gogobizi bat agertu du.

— **Honetaz gainera, zer lan ge-biagor burutu du ELAk bere Batzarrean?**

— Printzipioak gaurkoratzea. Gai honetaz puntu bi azpimarkatuko dizkizut. Gure printzipioek honela diote sozialismoari buruz: "... ELAk ahailegin guztiak egingo ditu gizonen arteko gizarte eta herri librearen izan daitezen...hau guztia sozialismo baten mamituko da. Laneko, kontsumoko eta kulturaren tresnak langileen esku eta zerbitzu egongo diren sozialismoan". Independentziari buruz berriz beste hau diote: "ELAk independentzia guztiz zehaztuko ditu bere helburuak, egitarauak, eta ekin-tzak. Halaber bere negoziaketak, burrukatzeko erak eta beste erakundeekin izango dituen harremanak".

Honek esan nahi du ELA erabat iraultzaile agertzen dela, kapitalismoaren aurka, gizarte berri bat sortu nahiaz, independentzia. Kongresoan garbi sumatu ahal izan da sindikatoaren independentzia eta III-gn Batzarrera joan diren langile guztiek, ELAren nortasuna eta burujabetasuna gogor aldeztu dute. Baina bere burujabetasun hau ELAk egundo ez du barkaria nahiaz aldeztu; Euskal erakunde guztiekin batera eraman nahi duen politikaren textingurua baizik.

— **Batzarre honetan burutu duzuen lanik garrantzitsuena printzipioak onartzea izan abal da ala ELAri osoki eman zaion gaurkoratzea?**

— Printzipioak bakarrik gauza hutsak dira. Guk sindikato zabalaren izan nahi badugu, hots, milaka alde-ideia izango dituen sindikatoa, beste biderik ez daukagu arau-lik garbi edukitzea baizik. Demokrazia gorde nahi badugu, joko-legeak jakitea beharrezkoa egiten zaigu. Printzipioak burutzea bezain garrantzitsua da Estatutoak erai-kitzea. Hemendik aurrera ELAko langile guziek badakite zer arau, helburu eta baldintza dauden erakundearen barruan.

— **Agerian dago Alfontso bost egunetako Batzarre honetan lana erruz egin duzute.III-gn Batzarre honetarako prestaketak egiten noiztik hasi zineten?**

— Urte honen haseratik. Zortzi hilebete osoak igaro ditugu Batzarrearen antolamenduan. ELAko langileok, aurtengo langintza nagusia bezala, III-gn Batzarre hau eratzea erabaki genuen. Batzarrearen prestaketa honek sindika-lismoaren teoriak, egiturak, egitarauak eta jokabideak sakonki aztertzea suposatzen digu. Geuk genituen iritziak finkatu egin ditugu. Herriz-herri lantegiz-lantegi eta talde-talde ibili gara batzarreak, el-karriketak eta azterketak ugari eginaz.

— **Orain arte ELA isilpean egon bada ere, gaur bere burua argitaratzen hasi da. Plazaratze hau ordu egokian egiten ari abal zarete?**

— Garaia berez, heldua dauka-gu. Piska bat atzeraturik gabiltza ordea. Gaurregun Peninsulako sindikato denak lanean gogor ari dira. Gaur eta une honetan jokatzeko dugun jokoa zera da: Euskal sindikatoa, indartsua ala ahula izan?

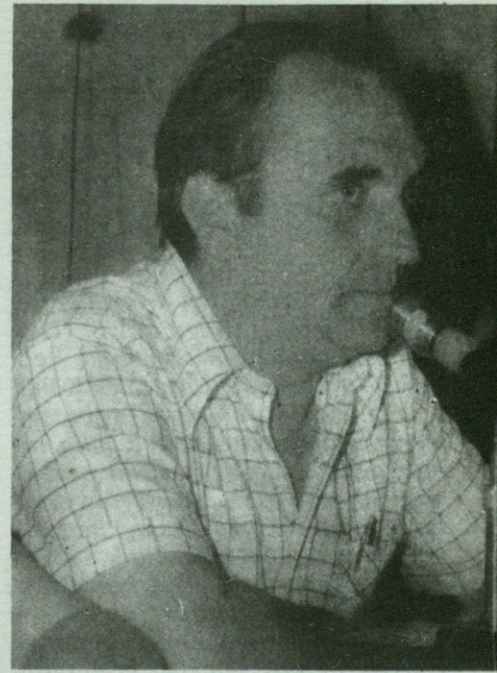
Horregatik beharrezko zaigu Euskal langile guztien kontzientziatzea. ELA aurrera atera behar dugu; gainera azkar, agudo. Euskal langileen instituzio bat ELA bait da. Ordua heldu zaigu eta Euskal langile guztion gain dago ELAren indarberritzea?

— **Hain burbila eta presatia jotzen abal duzu egikizun hau?**

— Bai noski. Begien aurrean daukagu "verticalaren" desagitea; piskanaka eta poliki baina vertika-la badoa lurrera. Bestetik, zenbait sindikal konfederakuntza Madrilleko gobernuarekin tratuan ari da. Geroko sindikalismoa, orain ari da egosten. Guk tajuz erantzun behar dugu giro honetan. Gure erantzuna berriz ELA indarberritzea da, biziberriz txertatzea, eus-kaldunok argi ibiltzea eta jokabi-de zehatzak edukitzea.

— **Nere asken galdera A. Etxeberria. Kongresoaren ondoren zer asmo dituzue?**

— Zuzendari eta arduradunen arteko kuadroak berriztatu egin dira, honek indar berritze haundi bat berekin dakar. Nahiz eta espe-

rientzia bat falta izan. Asmo eta gogorik badugu, baina 1976gn urte honetan zer lortu nahi dugun zehaztuko ditzut:

- 1) Egitarau burutuaz gure asmoak zehaztu.
- 2) Gure egimenen plangintza bat egin.
- 3) Urriaren azken egunetan ospatuko dugun III-gn Batzarrearen bigarren bilaldiaren bidez lan guzti hau mamitu.
- 4) Aldeakideak edo afiliatuak inguratzeko kanpaina eratu, herri-herri, lantegiz lantegi. Lan honetan hasiak gara.
- 5) Sindikal zerbitzuak eratu: Herrietan, fabriketan eta langileek behar dituzten gainontzeko toki guztietan. Orain arte ditugun asesoriak, biltokiak eta abar ugaltu.

- 6) Gure aldizkari ofiziala den "LAN DEYA" legegatu eta hamabostean behin argitaratu.
- 7) Profesio Federazioak indartu eta ongi organitzatu.

Beste hamaika gai utzi dugu el-karriketa honetan. Beste aldi batean jorratzeko asmotan utzi ditugu Euskal Herriko sindikal-gintza, Peninsulakoa, Europakoa... Alfonso Etxeberriarekin berriz mintzatze-ko aukerarik izan dugun itxaropenez agurtu gara. Badu zereginik 35 urtetako Euskal sindikalari honek. ●

HERRIALDE

LAB eta LAK, langile erakundeak

Garai berean eta arrazoi berdi-
nengatik jaioak ditugu L.A.B. (Langile Abertzale Batzordeak) eta L.A.K. (Langile Abertzale Komiteak). Orain biru urte inguru langile erakunde abertzalearen falta nabari zen; ez zegoen euskal problematikari oso-osorik eta egoki erantzuten zion erakunderik. Batzuek nazional arazoa alde batera uzten zuten, eta besteek klase borroka ez zuten kontutan hartzen.

Garai hartan, Langile Frentea ETatik bereizi zen, bai errepresioarengatik — eta honek zekarren iraunkortasun faltagatik — eta baita langile erakunde autonomoaren beharra ikusten zelako. Hemendik sortu ziren C.O.A. (Comisiones Obreras Abertzales). Ondoren izan ziren ETaren barrenean LAIA eta, geroago, ETA(pm) eta ETA (m) —ren bereizketak. Orduan C.O.A. desegin ziren eta LAIAk LAK bultzatu zuen era berean, ETA (pm) LAB. Dena den, azken urte terdi-bi urte hauetan, bata eta bestea langile erakunde autonomo bilakatu dira.

Hori beharrezkoa izan da, alde batetik, errepresioaren baizea uxatzeko eta erakunde iraunkorrek egin abal izateko. Baina ez horregatik bakarrik, langile erakundeek indar politikoetatik autonomia behar dutela ikusi delako baizik. Honek ez du esan nahi — aurrerago ikusiko den bezala — erakunde hauetan politikarik planteatzen ez denik, ezta gutxiagorik ere, eta indar politikoekin barremanik ez dutenik, baina bai berezko nortasuna eta dinamika bat dutela. Bai batean eta bai bestean, indar politikoetako militanteez at, independenteak ere asko dira.

Momentu honetan, bi erakundeok elkarriketaren eta nolabait batasunerako bidea urratzen ari dira. Langileen behar eta kezkek jasotzen dituen zerrenda elkarrekin aurkezteko asmotan dabilta. Bai batuek eta bai besteek garbi ikusten dute ez direla ekonomi aldeko eskakizun soilak planteatu behar,

sozial eta politika mailakoak ere hor sartu behar direla; adibidez, eta puntu desberdinak aipatzekotan, lantegiaren gestioaren berri izatea, lantegietan euskara sartzea (oharrrak bi izkuntzetan, euskara klaseak lantegiek subentzionaturik...), emakumearen berdintasuna lortzea, presoak kaleratzea, lanpostua aurkitzeko diskriminaziorik ez izatea, ez ideologiagatik, ezta nazionalidadeagatik (arlegino, portuges, galego, euskaldun...).

Bestalde, "Sindicato Vertical" delakoak eta gobernuak egin nahi duen sindikal berriztapena deuseztatzetik abiatzen dira bi erakundeok.

Hona bakoitzaren erantzunak ondoko puntuei buruz:

- 1— Erakundearen izaera eta helburuak.
- 2— Erakundearen barne-egitura.
- 3— Lantegi mailan proposatzen den antolamendua.
- 4— Langile borroka eta sindikatua.
- 5— Beste langile erakundeetako postura eta barremanak:
- a) ELAri buruzkoak.
- b) Estatu mailan jokatzeko direnekiko (CCOO, UGT...).
- 6— K.A.S., eta EHAS eta ETA(pm)k eginiko politik alternatibaren aurrean hartu diren posturak.
- 7— Ipar Euskalerraren arazoa.
- 8— Etorkinei buruzko postura.

9— Hilaren 27ko borrokaren balorazioa.

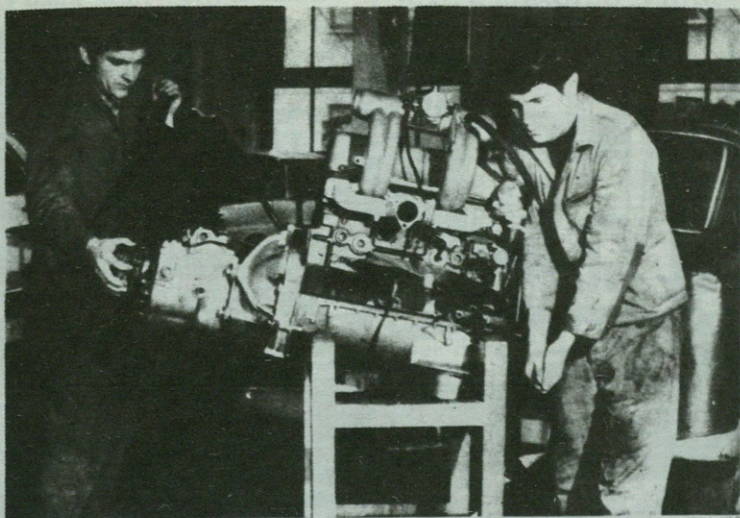
L.A.B. (LANGILE ABERTZALE BATZORDEAK) IZAERA ETA HELBURUAK

1975eko maiatzean argitaraturiko agirian, hauxe dio L.A.B.ek bere izaerari buruz: "Langile Abertzaleen Batzordeak (LAB) nazionalki zapalduko Herri (Euskadi) batetako masa erakunde izatearen kondizioa baieztatu du. Gisa honetan eta gure arazoari erantzun osoa eta zabala ematea interesaturik gauden euskal langileak izanik, Euzkadiko herria autogobernatu eta bere Nazional Berbakuntza eta Askatasunerako eskubidea libreki ezarri dezan, egun sufritzen dugun nazional eta klase zapalkuntzaren aurka borrokatuko gara, berau ken dezagun".

Eta aurrerago, langileria-erakundearen askatasuna lortzea dituela helburu nagusitatu, dio, eta horretarako Euskal Langileriararen Batasuna ezin bestekotzat jotzen duela.

Internazionalismoari buruz berri.

"LAB, mundu guztiko eta espainiar Estatuko herri desberdinetako langileen artean internazionalizazioaren aldeko azaltzen da, laguntasunerako baldintza premiazkoenak bezala jarriaz: LAB-en askatasunari itzala, Herri batzuren eta besteen masa erakundearen berdintasuna eta Euskadik bere autogo-

egin behar du zer eman behar den horren ordainetan.

Estatu mailan jokatzeko diren taldeei buruz (CCOO, UGT)

Izugarritzko desberdintasuna dago Estatu mailan (Euzkadi zati bezala hartuaz) ari diren eta Euzkadi mailan eta Euzkadirentzat ari garen artean. Hoiak nazional arazoari ez diote erantzunik ematen, eta horregatik, langilearen sektore zabalek ez dituzte onartzen.

Eta, hemen esatea, ongi datorrenez gero, erabat gaitzesten ditugu Tierno Galvanek EL PAISi egin berri dizkion deklarazioak nazional arazoari buruz; era berean deuseztatu nahi dugu zenbaitek gutaz esaten duena mugimendu sektario bat gela, langileria, euskaldun eta espainiolisten artean banatu nahi dugula eta abar. Guzti hori gezurra da.

Eguneroko borrokan, egin ahal daitekeen neurrian eta gure helburuei inoiz uko egin gabe, elkartzen gara estatu mailan lanegiten duten talde hoiak; toki bakoitzean kondizioen arabera izaten da hori.

Azkenaldi honetan, LAB langileak rakunde bezala sendotzen ari den neurrian, toki guztietatik dei egiten digutela sumatzen dugu.

K.A.S. ETA E.H.A.S. ETA(pm)ren ALTERNATIBA

KASen barrenean aurkitzen gara eta ETA(pm)k eta EHASEk ate-

bernu eta askatasun nazionalerako duen eskubidearen ezagupidea eta elkarrenganako askatasunean herri-riko harremanetatik sortua izatea eskatzen du".

BARNE EGITURA

Lantegi, herri, bailada, probintzi eta nazional mailan dago eraturik LAB, behetik gora koordinatuz. Orintsu finkatua du Nazio mailako Koordinazioa; lehen ere bazen, baina erakundeak izan duen desatxatzearekin batera tinkotu da berri; dena den, Koordinadora hori probisional da eta ez du aginpiderik, koordinazio hutsezko eginkizunak baizik. Koordinadoreen hautatzea behetik gora egiten da, maila guztietan, barne demokrazia oinarritzat harturik.

LANTEGIETAKO ANTOLAMEN- MENDUA

Lantegietan, batzarreak hartu behar dituztela erabakiak uste dugu eta negoziaketarako ordezkarien komituek erabili behar direla. Batzarreen mugimendu hau gero eta gehiago ari da sendotzen; hor dago frogatuta bezala. irailaren 13tik 27ra bitartean Bilboko Hibaizabalean ezkerrean eta Gipuzkoako Goiherri sortu diren lantegietako batzarreen koordinaketak, iraunkor bilakatu nahi direnak.

LANGILE BORROKA ETA SINDIKATOA

Langile borroka, egunetik egunera, sindikal borrokaren muga tradizionalak gainditzen ari da; egungo klaseetan banaturiko gizarte deuseztatzea zuzentzen da. Be-

raz, betiko sindikatoak ("oriak"), erreibindikatibo hutsak, alderdien transmisio-uhalak direnak...) ez ditugu onartzen. Langile borroka zabal hori kontutan hartuko duena, proposatzen dugu.

Oraingoz euskal sindikato batzuentz jo beharra ikusten dugu, sindikato bakarraren bidean; sindikato batu hori osatuko dute indarretako bat izango da LAB. Momentu honetan, sindikato hori no-koa izango den, eztabaidatzen ari gara; izan berria dugun batzarrean, beste gauza batzuen artean, ortaz ihardun dugu (sindikal konzeptzioa, sindikal aniztasuna...) berehala eginen dugu bigarren batzarre bat eta ondoren Kongresoa; hortik aterako dira gure erabakiak.

BESTE LANGILE ERAKUNDEE- KIKO HARREMANAK

ELAri buruz

Orain arte ELAk ez dio erantzun klase problematikari. langilearen artean ziharduten ezkerreko taldeek, nazional arazoari erantzun ez dioten bezala. Izan berri duen Kongresoaren lehen zatieran ondoren, badirudi ELAren barrenean posturak aldatzen ari direla. Bestalde, orain arte, ekintzan eta kriterioetan ez dute batasun haundirik izan ELAkoek.

"Relaciones Sindicales" etako ministroarekin egin duen bileragatik kritika bat egin diogu ELAri eta berak onartu du, hots, bilera horretara ez digutela deirik egin beste langile talde abertzaleoi, eta, ondoren, ez digula horren berri eman. ELAk, gauzak orain dauden bezala, legalitatea nahi baldin badu, ikusi

LANGILE ERAKUNDEAK

ra berria duten alternatiba zinatu dugu. Ezker abertzaleen artean politik alternatiba baten beharra nabari zen eta bi indar politiko hoiek atera dutena, geurea egin dugu. Orain gure eginkizuna alternatiba hori, gure landan, zehaztea eta zertzea da, eta bide horretan aurrera eginen dugu, beti ere, langile erakunde bezala, gure independentzia gordeaz eta geuron iniziatibak izanaz.

IPAR EUZKADI

Guk Euzkadi osoa hartzen dugu kontutan eta biak batzearen aldekoak gara noski. Baina Iparraldearen egoera eta hemengoa desberdina denez gero, ezin dezakegu alternatiba berdina eman bientzat. Kontuan izan behar da han langileria ez dagoela hemen bezala desaroilaturik, nazio kontzientzia ere maila beheagoan aurkitzen dela eta, oraingoz, ez dagoela gure antzeko erakunderik, harremanik izateko. Baina horrelako zerbait sortuko baltz, elkarrekin koordinatu eta lane-gingo genuke, denok bat bait gara.

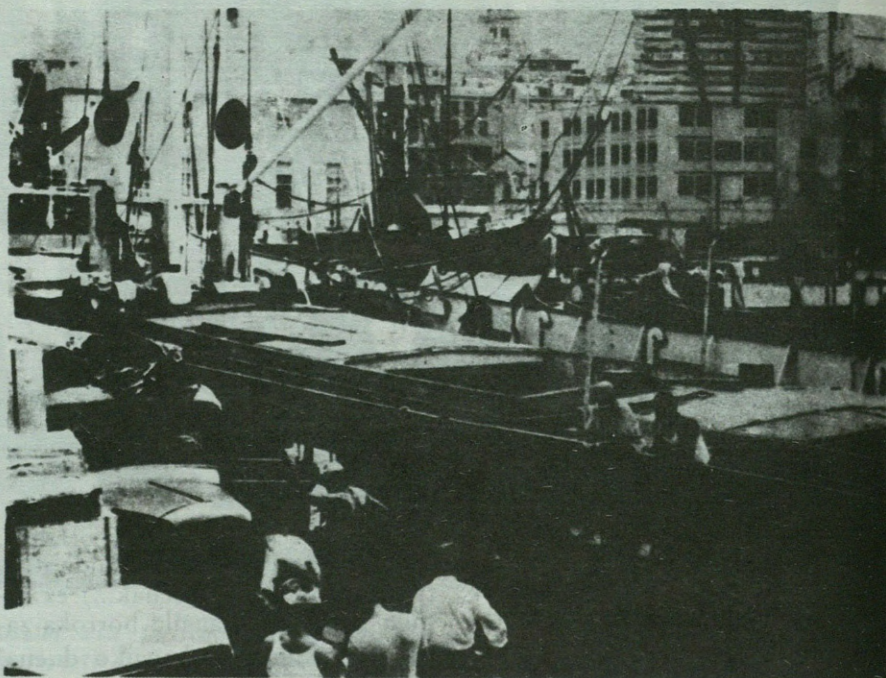
INMIGRAZIOAZ

Gure erakundea Eukadin bizi diren langile guztiei irekirik dago; gure artean etorkinak ugari dira eta gainera, hoiek Euzkadiren borrokan sartzeko ahalegintzen gara.

27KO BORROKA EGUNA

Hilaren 27koa greba nazionala izan da, ez greba orokorra soilik. Herria, eta bere buruan langileria, kalean ari da inposatzen bere autodeterminazioa. Euzkadi osoan gero eta gehiago hedatzen ari den abertzaletasunaren agerpena izan da — egun hori.

Hilaren 27koa
greba nazionala izan
da, ez greba oroko-
rra soilik.

L.A.K. (LANGILE ABERTZALE KOMITEAK)

IZAERA ETA HELBURUAK

LAKen sarrerako agiriak dioenez:

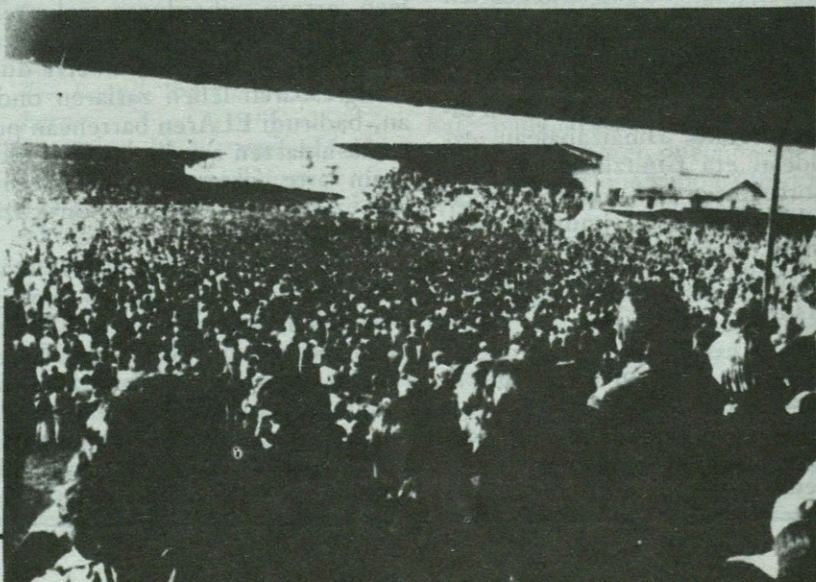
“LAK erakunde langile, abertzale eta benetan iraultzaile izatearen premiak sortarazi du, eta, herri zehatz eta zanpatu baten atal bezala, gure klase zanpatuari erantzun egokia emango diona da; hortik dugu epe luze batetarako helburu estratejikoatzat gizonak gizonarengandik duen esplotazioaren birrinketa, orobat Euzkadik bere baitan sufritzen duen nazional zapalkuntza ezereztatzea”.

Eta, aurrerago, LAKen estrateji xedeak kapitalismoa erraustea,

Euzkadiren jabetasuna (Euzkadiren askatasun orokorra, beraz, Estatu independente eta batua, eta euskal proletargo osoaren batasuna direla, dio.

Aurreko hiru helburu hoiek erabat loturik ikusten ditu LAKek, zeren Herriaren eta herrikide bakoitzaren nortasuna lortzeko sistematik egokiena sozialismoa da; kapitalismoak ezin dezake ezer konpondu gaurko gizartean; benetako sozialismoa eraikitzeko kapitalismoa sustraitik kendu beharra dago eta horretara iristeko langileria batusuna ezinbestekoa da.

Internazionalismoaren alde gaude, baina horren ezinbesteko oinarria nazioen berdintasuna, independentzia, dela deritzagu. Beraz, independentzia eskatzean — bai gu-

retzat eta baita beste herri zapaldu-
entzat ere — benetako internazio-
nalismoaren oinarriak (hitzaren zen-
tzu sakonenean) finkatzen ditugu.

L.A.K. EN EGITURA

LAK bere barne egituraren demokra-
tikotzat definitzen da eta prakti-
kan hau behetik gorako antolamen-
duan zertzen du, lantegi bakoitzek-
tik has eta nazio mailako koletibo-
raino. Koletibo hori ez da zuzenda-
ri talde bat, ordezkarien elkarte bat
baizik eta ez du ezer erabakitzerik
LAKeko beste partaide guztiekin
kontatu gabe.

Benetako demokrazi baten bi-
dean, hau beharrezkoa da.

LANTEGIETAKO ANTOLA- MENDUA

Lantegi antolamenduari dago-
kionez, batzarrea eta horren ordezkari
komixioak direla jatorrenak
pentsatzen du LAKek; baina, kon-
dizioen arabera, toki bakoitzean as-
katasun osoa uzten du, borroka eta
organizazio erarik egokeinak eraba-
kitzeko.

LANGILE BORROKA ETA SINDI- DIKATOA

Benetako sindikatoa izateko
langileen arazo guztiei erantzun be-
har die, eta hauek ez dira lantegi
mailakoak bakarrik. Beraz, sindika-
toa ez da ekonomizista hutsa, sozio-
politikoa, errealdadearen errebin-
dikazio guztiei erantzungo diena
baizik.

Bestalde, euskal sindikato ba-
karraren alde gaude eta horretara-
ko, lehen pausoa LAK eta LAB el-
kartu beharra ikusten dugu; gero
beste langile erakunde abertzaleen
batzeko ahaleginak egingo ditu-
gu.

BESTE LANGILE ERAKUN- DEEKIKO HARREMANAK

ELAri buruz

Orain arte ELAk euskal arazo-
ari (nazional eta sozialari) ez dio
erantzun egokirik eman. Badakuzagu
orain linea aldatzen ari dela eta,
agian, aurki egin behar duen Kon-
gresoan, euskal arazoari erantzun
egokiena emango dio. Baina, ELA
erabat definitu arte, ezin diezaioke-
gu erantzun zehatzik eman galdera
honi.

Dena dela, ofizialtasunari eta
kanpoko langile erakundeei begira

gehiago ibili da, bertako langile era-
kundeei baino. Adibidez, "Relacio-
nes Sindicales"etako ministroare-
kin egon ondoan, CCOOengana
joan zen, baina ez zen hemengo lan-
gile erakundeengana etorri. Halere,
jokabide hau aldatuko duela espero
dugu.

*Estatu mailan jokatzeko direne-
kiko (CC)). UGT)*

Talde hoiekin harremank oso
zailak dira, nahiz eta batzuetan
ekintzan, batera, joka; beren esta-
tal konzepzioarengatik eta horrek
dakartzan ondorioengatik, gure
problematika sozio-politikoa ez du-
te onartzen, gure klase eta aberri
borrokari ez diote erantzuten.

Adibidez, talde hoietakoek ez
dute ulertzen abertzale bat sozialis-
ta izan daitekeenik. Hoientzat aber-
tzale izatea burges izatea da. Alde-
rantziz ere gertatzen da, abertzale
eskubitarrek ez dutela ulertzen
abertzale bat sozialista edo komunis-
ta izan daitekeenik.

Independentziaren alde egote-
ak berriz, ez du esan nahi, inolaz
ere, gu beste nazioetako lagileria-
ren aurka gaudenik. Mundu guztik

LANGILE ERAKUNDEAK

langileriaren batasunaren alde gau-
de; eta beste nazioetako langileriak
Euskal Herrikoari lagundu dion be-
zala, (iazko epaiketetan, e.a.) gu
ere, era berean, hori egiteko prest
gaude.

K.A.S. ETA E.T.A.(pm) ETA E.H.A.S. EN ALTERNATIBA

Abertzale ezkertarrak garela-
rik, KASen barrenean gaude, langi-
le erakunde bezala eta honek dakar-
tzen bereiztasunekin.

EHAS eta ETA (pm) aterata-
ko alternatiba onartu dugu eta be-
rak dioen bezala, puntu bakoitza
zehaztu eta lantzen ari gara, gure
erakundeati dagokion neurrian.
Kontuan izanaz ez garela alderdi
politikoa, langile erakunde baizik,
eta, ondorioz, maila horretan eran-
tzun behar dugula.

Kontuan izan behar da ere, al-
ternatiba hori demokrazia burges
baten aurrerako irtenbidea dela eta
hori onartzeak ez duela esan nahi
gure oinarritzko helburuak ahazten
zaizkigunik, hots, iraultza egitea,
borroka antikapitalistaren baitartez.

IPAR EUSKALERRIA

Ideologikoki oso garbi dago
Ipar eta Hego Euzkadi batzen ez
badira, ez dugula geure helbururik
lortuko. Baina bi errealdadeak aski
desberdinak dira eta ez daitezke
hemengo planteamenduak haruntz
eraman. Bertako jendeak hasi be-
harko luke lanean, beharbada he-
mengo jendeak lagundurik; eskaera
bat egiten diegu has daitezen eta le-
hen bai lehen lor ahal ditzagun be-
harrezko ditugun harremanak.

INMIGRAZIOAZ

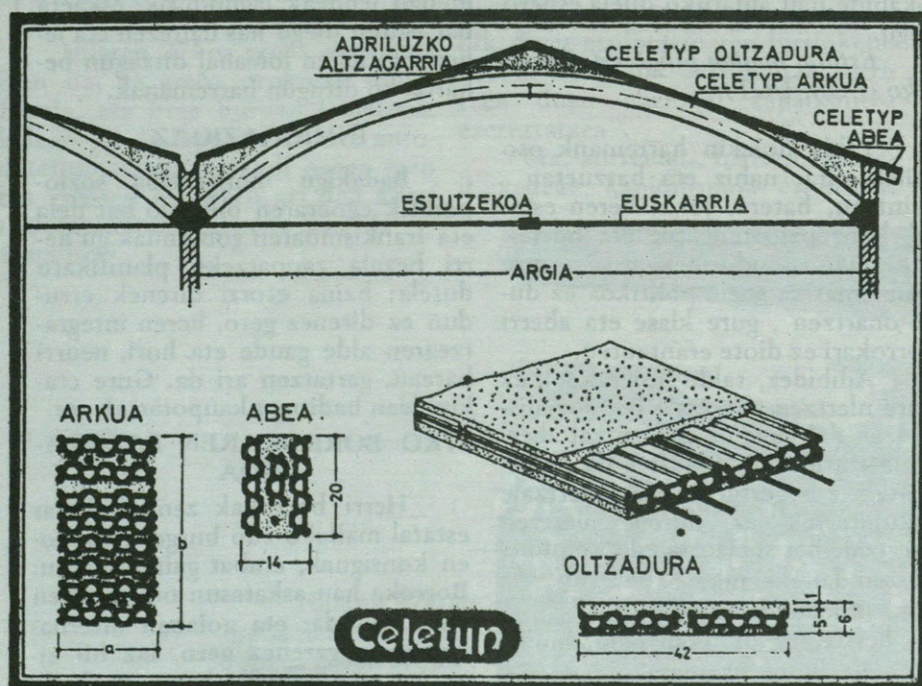
Badakigu inmigrazioa sozio-
politik egoeraren ondorio bat dela
eta frankismoaren gobernuak gu he-
rri bezala zanpatzeko planifikatu
dutela; baina etorri direnek erru-
dun ez direnez gero, beren integra-
tzearen alde gaude eta hori, neurri
batean, gartatzen ari da. Gure era-
kundan baditugu kanpotarrak ere.

27KO BORROKAREN BALORA- ZIOA

Herri borrokak zenbait indar
estatal mailako edo burges joerako-
en konsignak, erabat gainditu ditu.
Borroka hau askatasun orokorraren
alde izan da; eta nolabait interna-
zionalista garenez gero, iaz hil zi-
tuzten guztiengatik, hemengoak ala
kanpokoak izan.●

EROSKI bai

AZKAR - MERKE - ONDO

● Etxeentzat, lantegientzat, illuluentzat, kirol-lekuentzat, eliza, zinema, pelotaleku, almagren eta abarrentzat zeramikazko gelnak edo estalkiak prefabrikatzen dira.

● Arku tinkatuak eta sabalarentzat ha-beak.

● Nahi diren bezalako eta neurriko ohol-zadurak. Lata matxenbratuak baino hobek eta jartzen errazagoak.

● Zernahitarako del ezazu leku hauetakoren batera:

Exklusiva:

CUNCHILLOS-LEACHE, S.A.
Iturralde y Sult, 11-6. dcha.
Teléfono: 233400 - Pamplona

Ordezkarialak:

ARABAN: Exclusivas Serrano: Portal de Arriaga, 14-bis-5.º - Tel. 243344 - Vitoria.

GIPUZKOAN: Mendizabal-Unanue: Mayor, 1-bajo - Tel. 358678 - Andoain.

NAFARROAN: Gabino Ochoa de Eribe: Carmen, 34-2.º Izda. - Tel. 211440 - Pamplona.

BIZKAIAN: Jesús de la Maza: Machín, 5-bis-5.º C - Tel. 4327266 - Bilbao-12.

LOGROÑO: Felipe Agorreta: Avda. Santiago, 5 - Tel. 645134 - Viana (Navarra).

Erabat eta nago Donostiako Zuzena Falkultateko Ordezkarien Batzordeak egindako agiriaren kontra, nahiz eta norbait haserratu. Arrazoiak: Gipuzkoarentzat Unibertsitatea eskatzen jarraitzea Euskal Herriak gaur behar duen Unibertsitatearen asmoen kontra doalako; beraz, euskaltzale planteamendu batetan onhar ezinezkoa, ene ustez behintzat.

Egia da, arrazoi osoa dutela haserre egoteko Midikuntza Fakultatean behar den beste leku ez dagoelako, baina horren soluzioa, Donostian beste fakultate bat jartzea ote da? Eibartar batek, esate baterako, Lejoara joatea ez ote du errazago, jo dezagun Hondarrabian behinola han joango zela entzun genuen Gipuzkoako Unibertsitate Hirira baino? Galdetu ote dugu Euskal Herrian hiru Midikuntza Fakultate, Iruinekoa kontutan hartzen badugu, gehiegi ez ote den izango? Euskaldun denok midiku izan behar ote dugu?

Oraintsu elkarrizketa batetan Gasteizko batek, Ollorra jaunak, Oinatin Midikutza Fakultate bat jartzea "Sandez" bat dela esan du.

"Sandez" ez ote da, hain arinki, hori esatea? Jo dezagun hiru urte barru Maltzagatik Mirandarako autobidea egina dagoela. Zenbat kilometro izango dira ba Gasteiztik? 40? Erosoago ezin, eta Hego Euskal Herriak hirugarren Midikuntza Fakultate bat behar izateko ere, Araba-Gipuzkoarentzakoa, bien artean egotea ez ote litzateke hobe? Ala gauza guztiak, hiriburuetan behar ote ditugu?

Aldizkari honen 693 zenbakian esan nuen, nazio askotan Unibertsitate Hiriak ez zeudela hiriburuetan: Alemanian, Ifar Ameriketean, Georgian eta abar. Esate baterako Idahokoa ez dago Estatuaren hiriburuan, Boisen, baizik; ez Nevadakoa, ez Kaliforniakoa eta ez beste batzuk. Tübingenen dago Würtemberg herrialdekoa eta ez Stuttgart-en; era berean Friburgo, Jena, Heidelberg eta Erlangen ez dira herrialdeetako hiriburuak. Hemen, dirudienez, hainbeste urtetako Espainiako zentralismoaren eraginaz, Bilbo eta Donostiari ere kutsadura hori barneraino sartu zaie, bestela

ez dut ulertzen. Gainera, non dago Gipuzkoaren acefalia famatua delakoa? Lurralde antolakizunaren berririk ote dugu?

Lurralde antolakizuna palnteatzen dut, zeren horrelako aztarrenik izan balute jasan ditugun agintariek, edo geuk burukatu, ez zen egongo, seguru asko, Bizkaiak bakarrik eta isolaturik duen Unibertsita-

gipuzkoako unibertsitatea euskal unibertsitatearen kontra

te "maingua eta txaingua, fakultate-motza" Mitxelenak oraintsu esan duen bezalaxe, jarri ziguten toki aldrebesan. Lejoakoa Bilborentzat ere gaizki dagoela mundu guztiak daki, batez ere ikasle eta irakasleek, komunikabiderik aldrebesenekin. Dirudienez, Neguriko oligarkikume kotxedun edo motodun señoritontzat dago bakarrik hurbil eta eroso; gainera, industri inguruetatik urrun egonaz, langileekin nehasteko arrixkurik ere ez. Beraz, Bizkaiarentzat ere ez zen egin azken batean Lejoakoa. Bestalde, agintari berberak ahalegindu dira "Feria de Muestras" berria non kokatu behar den asmatzean, lurralde antolakizun arrazoi hobeak bilatzen eta Zornotzako Boroa hauzategira ekartzen, orain Bilbao-Behobia autobidearen "Restop" delakoa dagoen tokira, horretara merkatalgo arrazoiak direla medio beste euskal herrialdeetara hurbilduz, eta komunikabide hoberenaren ondoan erosotuz.

Distrito bakarra

Valladoliden menpetik aldendu beharra, zergatik ez dute planteatu Zuzen Fakultateko ordezkariek eta beste dokumentua izenpetu duten guraso eta ikasleek? Eta hori bakarrik ez dute egin behar, arabarrekin batera baizik, egoera berbe-

ran bai daude, bestela betiko probintziakerian erortzea besterik ez da. Ala, Alfonso Irigoienek bere "Sorterriaren Alde" liburuan salatzzen duen kontua egitea ote da? Zenbait gipuzkoarrek, nik zenbait donostiarrek esango nuke, nahiago ote du Bilbokoan baino Valladoliden eskuetan egotea? Eta kasua ez da Bilboren agintea izatea, euskaldun denona baizik; ni ere ez naiz bilbotarzailegia; kontua beste hau da, hegoaldeko lau herrialdeok distrito bakarra izatea, eta ondoren erakunde bakarra; azken baten, hau iadanik Extremadurak ere badu, nahiz eta fakultateak barraiatuak izan.

Distrito bakar bat izatea iazko Uztarizko agerpenean argi aipau zen, III.1. puntuan, eta bi agiri horiek egin dituzten batzuek behintzat irakurria izango zutelakoan nago. Hau kontuan ez hartzea Euskal Herriaren batasunaren kontra joatea besterik ez da, antieuskalduna goitik behera.

Eremu bakar izate horrek, eta ondorengo plangintza batek esango digu, Midikuntza fakultateak non eta zenbat izango diren. eta, gero, denak tokia izanik, berdina izango da ikasketa horiek egitera gipuzkoarrek Bizkaira joatea eta bizkaitarrek Gipuzkoa aldera; beste ikasketak mota batzuk era berean, arabarrek Nafarroara Zuzena ikastera eta nafarrak Arabara beste zerbaitetan. Gainera Iparraldekoek ere gure artean izatea, konbalidatze formulak beren eta gure artean bilatzea, elkar bide batera joateko.

Guzti honek, eta, noski, Uztarizko asmoak presente ditugularik, oraingo eta epe laburrerako plangintza orokor batekin pentsatu beharra erakusten digu, elkarrekin debateak egin beharra, gai bakar batekin: Euskal Herrian unibertsital egituraren eraketa, ez digu emango Bilboko Erretore berriak, ze izendatzen dutena izendatzen dutela, ternako batek ere ez bai du aipatu arazo hau. Beraz, Bizkaiak bakarrik jarraituko du, denon batasun planteamendurik ezak ematen dion laguntzaz.

Galdetzen dut: honetaz zerbait egiten hasterik ez ote dugu? ●

D. AMAITERMIN

Orixe eta Mirande

Euskal munduaren meza-bezperak

(eta II)

Zeren egiteko libertatia die
Uskaldunak? Frantsesek nahi
dienaren.

Jon Mirande

Titare bat esnerekin sei
ume ase?
Gure etxaldean ume ta bei
denak gose.

Orixe

Ezberdin da perspektiba zuzen, begiztatua, edo oroimenaren, eta are gehiago, irudimenaren perspektiba ezin zuzenagoa. Begiak gehiago engainatzen bai gaitu irudimenak baino. Begiak, laranjaren beste erdia izkutatzen digu, eta irudimenak ez digu, behar bada, beste erdia den bezalako agertuko, baina bai nigan izate oso duen erdi reala, ene imaginean argi eta klarki agertzen den laranja osoa.

Realtasun konzepzio xehe honek arte guztia aldatzen du. Konzepzio xehe honek burrukaratzen gaitu, eta aurka jartzen, hitzak osotasun batetan, hitzak orokortasun batetan, hitzak bizitza batetan bai du sustrai eta esangura aske.

Nork uka, honela, artearen subjektibo alderdia? Artearen arazo nagusia ez baita zeri garrantzi eman, nola eman baizik.

Garrantziaren objektua eta nolakoa izan dira, ene ustez, Orixeko edo Mirandeko aztertzerakoan nahastu ditugunak euskaldunok. Eta oker hau ez da barkatzen. Gure literaturgintzan garrantzi osoa dute biek. Hau ezin dezake inork uka. Nola eta zein mailatan lortu dute biek; duten garrantzia? Beren mailan bakoitzak, eta arras ezberdin biek. Ezberdintasun honek nahastu gaitu, agian.

Literaturak, eta literaturarekin batera arteak, badu bere egite, bere prasi arazo gotorra. Teoriak, funtsean, ez du lehena eta oraina argitu eta kausitu besterik egiten. Prasiak, berriz, arteak, hain zuzen ere, eginean dakar teoria. Uztartuak daude biak arte-lan batetan, lan teoriko huts batetan diagnosis eta zirugia egiten diren bitartean.

Horregatik dut hain itxaropen gutti, teoria hutsez horniturik, eginkizun guzti bat, eta kultural gero zail eta lainopetua, besterik gabe, aztertu nahi ditugunean.

Izen asko, euskal letretan ezagunak diren izen zenbait lumaratzen zait, baina hobe da ez-lumaratutzat jotzea. Egoera literarioek ere egoera politikoak agertzen bai dizkigute. Harrigarria da, benetan, bi egoeren uztartze ezin garbiagoa. Hala ere, Euskal Herrian hau gaizki ulertu ote dugunaren beldur naiz, gero-goroxera aipatuko dudana bezala.

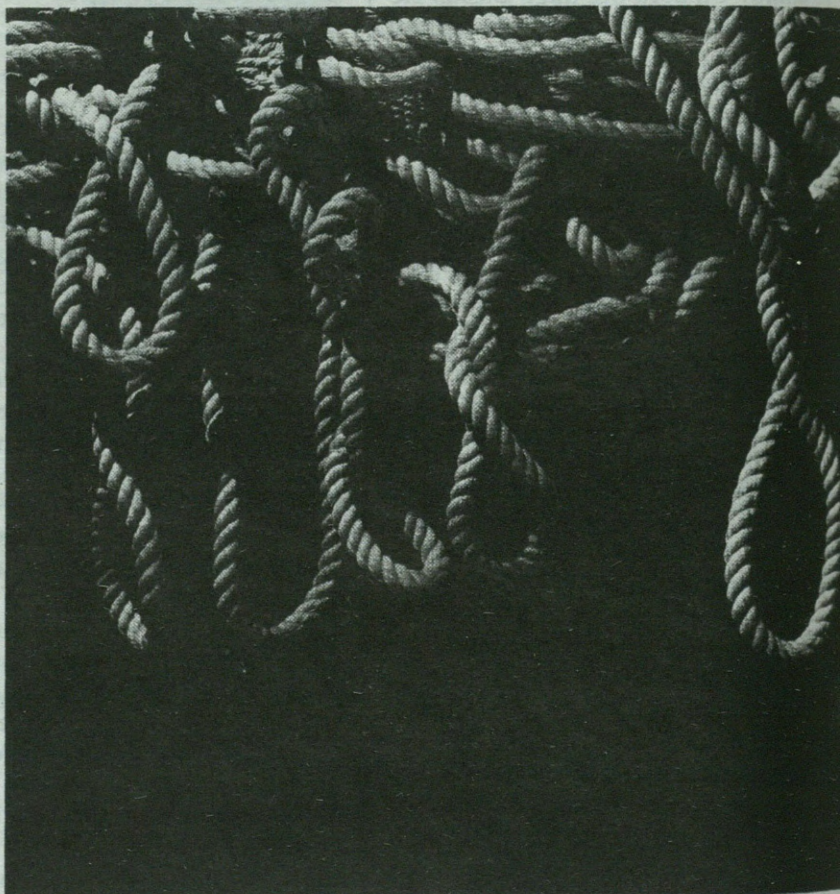
Konparaketa batek eta imagin batek

benetako mundua inguratzen digute. Kikidoago gara inguratzen gaituen minguararikin. Baina bada jokabide bat literaturagintzan; imaginek geure mundutik, adierazi nahi liguketzen geure mundutik urruntzen gaituenekoa.

Hain zuzen ere, idazki batetan agertzen den mundua balios ez zaigunean, ez ote da imaginarekin batera mundu bera ere balios ez zaigulako? Denborak, zenbait urteren poderioz, aldatu zaizkigulako?

Zubiak, bi mundu ezberdinen arteko zubiak, interesgarri dira, zaizkigu, politika egin nahi dugunean. Eta ez interesgarri bakarrik; baita beharrezko ere. Baina burua azkar omen dihoa, begiak bere idurimena luzatzen duen bezain bizkor, eta horregatik zubia ezinezkoa dateke —dea?— munduaren inguruko ikuspegiak arras ezberdinak ditugunean. Eta ikuspegi hoik mututzen, aldatzen, hesitzen dute kreatze lan etengabea.

...

josep royo-ren tapiz baten argazkia

Gelan sarthu ginenean
gauerditan, ilhunean,
mundua egin zan mutu...
Zuten izarrek kantatu
biok etzan ginenean.

Jon mirande

Euskaltzaindiaren bilkura

Irailaren 24ean egin du Euskaltzaindiak bere ohiko bilkura Donostian.

Lafitte jaunaren txostenarekin hasi da bilkura. "Koska eta entterka Heletan" zuen izenburua txostenak. Idazleak esan digunez, Eletan "koska" denari hi-ka hitzegiten omen diote eta "entterka" denari zuka. "Koska" bere baitarik kanpora erterna denari esaten diote eta "entterka", berriz, bere baitara bildua denari.

Hurrena, goizeko bilkuraren berri eman da.

Ministerio de Educación y Ciencia delatik eskutitz bat hartu dela Ministro Jaunak berak izenpetua eta hitzemanen Ministerio horrek argitaratuko duela "Historia y actividades de la Academia Vasca" liburua. A. Villasantek antolatutako liburu bat da. Ministerioak berak eskatu zion egin zezan.

Iruñeko Udaletxeak 3.000.000 peztako presupuestoa omen dauka euskarari laguntzeko. Hoietatik 100.000 Euskaltzaindiarentzat izango omen dira eta besteak hango ikastolei laguntzeko. Berak ere ikastola bat ireki nahi omen du Iruñen. Lanean hasiak dira.

●●●

Ezin ahaztu bai dugu, inolaz ere, Orixe eta Mirandek beren lanak idatzi zituztenean, Baudelaire eta Picasso, Joyce eta Jarry hor genituenik.

Askotan entzuten dugun hauziak, literatura herri zerbitzurako ote deneko hauziak, ez du indarririk, eta kalamitate hutsa da. Literatura, literatura beraren zerbitzurako da, eta bere buruarekin leial den neurrian izango da leial herriarekin ere.

Hona hemen bada, non dagoen Mirande. Hona hemen bada, non dagoen, baita ere Orixe. Leialtasunean.

Nik badakit arrisku etengabe bat dela artegintzan moralitatezko jokabidea. Eta jakin badakit baita ere Orixe honetan izan zuen postura hertsia. Orain ari gara nola aztertzen. Moralitateak ez bai du zer-ikusirik artearekin. Sagaratuagoda artea.

Zentzu honetan, *L'art pour l'art* posible da. Maitasuna posible den bezala, eta zuzentasuna ere posible den bezala. Eta utopiko maila horretatik jaitzirik, *L'art pour l'art* ez da posible, maitasuna eta zuzentasuna posible ez diren bezalatsu. ●

A. LERTXUNDI

Beste zenbait Udaletxe ere baomen da dirua ematen hasi denik: Barakaldo, Zaldibar, Tolosa, Beasain.

Iparraldekoek ekarri duten berri bat eman da hurrena. Baionako Apezpi kuak Hiriart-Urruty Apeza izendatu omen du bere Bikario hango euskaldunentzat. Pozik entzun da berria.

Colegio de Arquitectos Vasco-Navarro delakoak egin duen eskaintza baten berri eman da gero. Jaun bat izendatu dute — Jose María Aranburu — Euskaltzaindiari beren espezialidadeko gauzetan hiztegia egiten laguntzeko. Han esan da, hiztegi hori martxan dagoela. Zumalabe Jaunak egin zuen eta orain Eluhyar taldearen esku dago, hauek zenbait gauzatan osa dezaten.

Donostiako Udaletxeak "Cátedra Municipal de Enseñanza del Euskera" delako bat hastea pentsatu eta erabaki omen du eta laguntza eskatzen dio Euskaltzaindiari.

ZER ESANGO NUKE NIK, pailazo apala besterik ez naiz eta?

Euskal Herriko haurtxoak eta haurtxo ez direnak pozgintzeko jaio nintzen. Baina farra nola egin araziko diet, honelako bihotz-tristura, honelako aho-perts, honelako aurpegi iluna, honelako gorputz osoaren samintasunarekin?

Sortu ginenean, nere lagun Kixki, Kaxkamelon eta hirurok, geure lanaren gidaritzat esaldi hau onartu genuen: "Une ilunaren negarrak ez dit itxaropena ohostuko". Bai esatera ederra! Pailazo bati dagokiona! Gure herriak gure etxeak, gure sendiak alaitu behar dituen irudiaren definizio zuzena! Garai hartan, neronek ere bai hala uste nuen.

Ez dakit lege horren aurka bekatu egin dudana ala ez. Baina itxaropena desideratu hori galtzeko arrisku gorrian nago. Euskal Herria triste dago. Euskaldunak triste daude. Nerau, euskalduna naizenez, samintasunaren putzu beltz eta ilun batean sartua nago. Ta ezin atera...!

Badakit haurrei ez zaiela erakutsi behar zein beltza den bizia. Badakit umeei farra negarra baino lehenago azaldu behar diegula. Badakit munduko gaitzaren errurik ez dutela. Baina, nola aterako nintza-ke ni eszenariora farra egin eraztera?

Es dakit nola, baina atera egin behar

Umeei jakin behar dute bizitzeko arrazoirik badela. Umeei ezagutu egin behar dute biziaren zurin-goa. Umeei zerua urdin ikusi behar dute. Nahiko denbora izango dute gorringoa eta hodeiak ikusteko!

Goizeko bilkuran euskaltzin osoek herri-izen zerrenda berri bat onartu dute, 100en bat izenetakoa, alde-aldera. Aski erraz egin dutela lana esan dute, aurrez arabaki zuten irizpide bat dela medio.

Bilboko zenbait egunkarik esan omen du, Euskaltzaindia han zela, Diputazio-ko Presidenteak deituta Gobernazioko Ministro Jaunarekin egin zen batzarrean, eta hori ez dela hola esan du Euskaltzaindiak. Bere ordezkariak ez zela han izan.

Bukatzeke, Ambrosi Zatarain jaunaren txosten bat izan da. "H ikako aditz joko-etan" zuen izena. Berria dela hizki hori erakutsi digu aditz-jokoetan.

Hortan bukatu du hilabete hontako bilkura Euskaltzaindiak. ●

Euskal Herria salbatuko bada, gaur haur direnen bitartez izango da. Horretxegatik, hasi gaitezen biharko gizonak bide zuzenetik abiatzen. Guk erdi-galduta dugun itxaropen hori eman diezaiogun. "Tristerik dagona ez da zeruan sartuko". —dio herriaren abots sendoak.

Eszenariora atera beharko, bai. Goibela izan arren, euskaldun haurrak alaitu beharko. "Jeiki, jeiki, euzkotarra, argia da zabala" —dio beste kanta batek. Euskaldun haurrek jakin dezaten argi horren pittin bat Euskal Herriarentzat bada-goela. ●

MIXKI

Irakaskuntzako alternatiba gaur: irakaskuntza euskaldun eta herrikoia

Uda pasa ondoren, 1976-77. ikastaroan sartzen garelarik, irakaskuntza arloan, bazter guztietatik agertzen ari zaizkigu alternatibak. Gurea euskalduna denez, horri lotuko gatzazkio.

Oro har esan daiteke, Frankoren garaian, irakaskuntza izan dela gutxienetarik mugitu dena, erregimenaren zimenduetarik haundienetakoa izan bai da. Baina, azken urteotan, irakaskuntzako errekak bere zulotik irten eta beren ahotsa entzun nahiaz agertu dira, eta, irten-dako ura gero eta gehiago zabalitzen ari da. Azken borrokak dira honen adierazpide.

Hautzaindegietako irakasleek, eskola nazionalakoek, pribatueta-koek interinoek, PNNek...beren erreibindikazioak plazaratu dituzte, Administrazioarekin elkar hizketarako bide berriak urratuz eta, era berean, erakunde, gaur gaurkoz, gero-gero irakaskuntzarako langile sindikatoaren hazia. (Estatu mailan, berreziki).

Alternatiba konkretun sartu baino lehenago, Euskal Herriko Irakaskuntzaren azterketa egitea beharrezkoa da. Eta azterketa hau, gisa honetako ezeren eta inongo istudiorik egin gabe dagoelako, oso gaingiroki eginga da. Galdera batzuk besterik ez dira izanen.

Behar den bezalako azterketa batek irakaskuntza guztiko mailak banan-bana hartzea (hautzaindegiak - E.G.B. -B.U.P. -C.O.U.-F.P.- Unibertsitatea) eta, bestalde, probintzia desberdinetako baldintzak aztertzea (Euskal probintzia bako-

tzeko egoera lehenbizi, eta, probintzia bakoitzeko eskualde eta bailarak, gero) eskatzen du.

Oraingo asmoa apalagoa denez, bi puntu nagusitan oinarritzen da azterketa hau: 1.Irakaskuntzarena 2. Irakaskuntzako langileena.

1. Printzipio orokorrak utziz, arazo konkretutan oinarrituko gara gehienbat.

Diktaduraren 40 urte zapaltzaile eta antieuskaldunaren polititak irakaskuntza legez baliaturik ipini duen egoera garrantza eta larria, denon bistan dago.

Gure herri kultura beste bideetan jartzeko eta, bide batez, ahultzeko arriskua ematen ari da, erdal (gaztelaniazko) kulturaz horniturik dauden irakasleek moldatzen eta zapaltzen duetalako, alegia. Gainera, hauen eskuetan dago Euskal Herriko Irakaskuntzaren parterik handiena: eskola nazionaletakoa, hain zuzen.

Heziketa sistemak (sistema de Educación) estatu mailan eduki duen frakasoaz ez dago hitzegiterik ere: dohanik eza; arrazoizko eta demokratiko estrukturarik eza; irakaskuntza mailetarako presupostu berdinen falta; hartzaindegietatik hasi eta Unibertsitaterainoko selektibitatea; E.G.B. ondorengo titulazio bakoitza; zientifikotasun gabeko teknik heziketa hutsa; metodo klasistean oinarrituriko plangintza..

Irakasleen egoera ere ez da hobea, jasaten duten errepresio eta eguneroko lan arazo eta erreibindikazioak, kontuan izanik.

Eskola liburuetan, bai editorial eta bai irakasle batzuen artean dagoen irabazi zikina, guraso langileek ordaintzen dute. "affaire" honetan, goi administrazioako sator multzo bat dagoela ere, ezin uka.

Euskal Herriko egoerari atxikitzen bagatzaizkio, beste problema multzo bati eratzen beharko zaio herri kulturaren zapalkuntza batean betebetean sartzen garelako: eta, irakaskuntza arloan, era askotatik datorkio. Horregatik, gure erantzuna, bereziki irakasle abertzaleona, alderdi guztiak hartuko dituen plangintza orokor batean dago.

Lehen puntuetarik bat hau da: gaur egun, NOLA eman behar den

baino, ZER eta ZENBAT eman behar den aztertzean legoke kakoa, hots, kultur herrikoian oinarrituriko heziketa baten plan errazional bat egitean eta alternatiba bidez praktika bideetan jartzean.

Eskola testuetan dauden hainbat gai desegoki ikustean, irakaskuntzako helburu nagusia ikasleen burua hala edo hola betetzea dela dirudi. Zenbait ordu galtzen duten alferrik! Eskoletan, deporteak hain toki estua duelarik konpetentzi bezala ematen da. Esku lanetan dagoen hutsunea. Zerrrenda honek luze joko liguke.

Dena dela, ondorio garbi bat ateratzen da: eguneroko kale bizitzatik at eta urrun dagoen errealitateaz hezitzen dira gaur, milaka ikasle Euskal Herrian. Era honetan, ez dago aipatu beharrik ere, euskarak eta euskal kulturak gure ikastoletan duen tokia. Eta bestela, esan ea zenbat ikasgelatan hartzen den ZERUKO ARGIA edo ANAITASUNA geure kaleetan pasatzen denaren berri izan eta aztertzeke. Noiz azertu dira langile arazoak, hauzoetakoa, hirigintzarenak (Urbanismoarenak), e.a.? Zenbat ikaslek daki (Nazionaletakoa, pribatuetakoa, ikastoleta eta Unibertsitatekoek ere!) zer ziren "Junta Generalak"? nola bizi zen XVII, gizaldiko baserritarra edo olagizona? edo nor zen Lope de Agirre edo Axular edo Txirrita? edo eta, zer izan zen XV eta XVI. gizaldietako sorginen mundua, Logroñoko epaiketak?

Hau aldatuz joateko eta plangintza baten bidez, gure kultura egiteko, hotsa euskal herrikoi kultura, ezin da irakasleen gain utzi lan hau. Hauzo Elkarteek (Asociación de vecinos), Udaletxeek, Guraso Taldeek... bere gain hartu behar dute. Hau izanen litzateke irakaskuntzan herriak parte hartzea (inor kalean gelditu gabe, donon arazoa bai da) eta eskoletan "gestio demokratikoa" ematea.

Irakaskuntzan noiz euskara? Irakaskuntzan noiz herri kultura? Irakaskuntzan noiz herrikoi kultura euskaraz? Geure eskuetan dago. ●

(Beste batez beretik gehiago)

URRIA 10-17

LIBURUAK

JAKIN argitaldaria jakin erazi digunez, laster aterako du GEROn seigarren argitalpena. Aita Villasantek prestatu du edizio hau, hainbat ohar kritiko osaturik, eta JAKIN-ek argitara eman zuen AXULAR-ENHIZTEGIarekin loturik doa. **JAKIN BIDEA** sailean aterako da eta prezioa, librudendetan 1.000 pezeta, JAKINen harpideentzat 750 pezeta.

ALDIZKARIAK

ANAITASUNA, 1976.eko irailkoa. 323-324. zenbakia. Udako Euskal Unibertsitatea, K.A.S. en manifestua eta agiria, Hondarribia... Eta bereziki aipatu beharrezkoa, Joan Altzibar-en "Euskal prentsa euskaraz" artikulua; erabat ados gaude hor esaten duenaz.

EIBARREN

Irakasleak behar

Urriaren 5ean hasteko dira Eibarren Gaueskola direlakoak. Antolatzaileok agundoko gazteentzat, pertsona larrirentzat — bereziki amentzat —...), ikasle berri andana espero dute, eta irakasle falta handia sumatzen da iadanak. Hemezortzi dira hitza emana duten

irakasleak, baina gehiago behar bide da.

Antolatzaileek dei egiten die ikasaldiak emateko prest egon daitezkeen guztiei. Aski dateke euskaraz jakitea, ikasleak mailaz maila banatu ohi baitira, euskaraz tutik ez daki-tenengandik hasirik.

Inork nahi balu maisutzan parte hartu, hitz egin beza Roberto Larreategiarekin Club Deportivo Eibar delakoan.

GIZARTE ETA SENDI HEZIKETARAKO ZENTROAK

Giza eta erlijio heziketa, oinarritzko kultura, etxe eta sendi ikasketak eta abar ematen dira zentro hauetan. Iaztik, baita euskara ere, eta hainbat ekintza eramaten dira aurrera: hurtzaintza, gazteriarrentzat gaueskolak, hitzaldiak...

Ikastaroa urritik ekainera izaten da, astelehenetik ostiralera, arratsaldeko 3,30etatik 6ak arte. 125 pezeta da hileko ordainsaria.

Zentro hauk ondoko herrietan daude kokaturik: Arrasaten (santa Teresa hauzoa, 12), Eibar (Justo Oria, 13), Errenterian (Yanzi, 9-11, Galzaraborda), Andoain (Agustin Leiza, 14) eta Donostian (Tejeria, 4, Egia). Interesaturik dagoen emakumeak, jo beza toki horietara.

Donostiako Aurrezki Kutxak sortuak dira batzoki hauk.

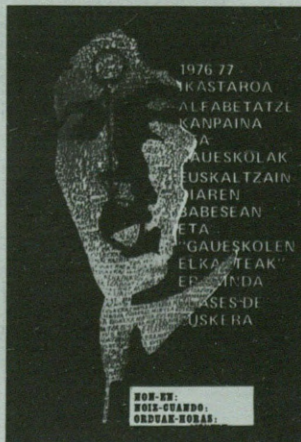
IKASTALDIK

EGIAko Maria Reina eta F. Frantziskanoetan, hilaren 13an hasiko dira euskal klaseak, maila guztietan eta hauzokide guztientzat (haurrentzat,

IRAKASLEAK BEHAR DIRA. Ikasle edo irakasle izan nahi dutenek eman bezate izena AITOR Ikastolan, astelehenetik ostiralera, iluntzeko 7,30etatik 10ak arte. Egiako gazteek antolatzen dituzte

ikastaldi hauk.

DONOSTIAKO KRESALA elkarteak aurten ere euskal klaseak antotzeko asmu du, hiru mailatan, lehena, bigarrena eta alfabetatzea. Izen-emate eta informazioak **KRESALAn**, Euskal Herria, 9, arratskeko 8etatik 9etara. E'K. T.

PASAI DONIBANEN, iaz bezala, esukara ikasi nahi dutenentzat gaueskolak antolatu dira. Izena emateko, urriaren 15era arte, toki hauetara zuzendu: Etxarri harategia, (Meipi hauzoan), Biona mertzeria, Lopetegi ahizpen denda, Errekatxo taberna edo Itsas-mendi elkarteak. Antolatzaileak.

ARASATEN gaueskolak euskara ikasteko. Izenak IRE liburudendan eman.

DONOSTIAKO ANTIGUAN, "Erein" eta "Elizpe" taldeek eraturik, euskarazko klaseak: Montpellierren izango dira, arratsaldeko 6etatik 8etara, klase bakoitzak ordubete irauten duelarik. Izenak, "Erein" eta "Elizpe"n, urriaren 8a arte eman daitezke; izena ematen dutenek urriaren 14ean, arratsaldeko 8etan, "Erein"en bildu beharko dira. Ikastaldi hauak dohan izango dira.

LEHIAKETAK

ZESTOAN Euskal Zinema Amateur Topaketa. Lehiaketa hau Euskal Herrian jaio edo bizi den edonor zinegileri irekirik dago. Filmen hitz eta elkarrizketak euskaraz behar dute izan. Azaroaren 25ean, arratsaldeko 8etan, bukatzen da filmak bidaltzeko epea. Hurrengo batean emango ditugu lehiaketa honen oinarri zehatzagoak. Dena den, zerbait argitu nahi lukenak helbide honetara jo lezake: **CINE CLUB CESTONA**. Igle-sia, kalea. **ZESTOA**.

JAIALDIK

USURBILGO AGINAGAN

Urriaren 10ean: gaueko 8etan: **BERTSOLARIK**

Lopategi
Lizaso
Lazkano
Gorrotxategi
Amuriza
Igarzabal

11an: 8etan: **ABESLARIK**

Iñaki Eizmendi
Lantzailea taldea
Patxi Villamor
Siker

POLITIKAZKOAK

DONIBANE LOHITZUNEN, 1976. urriaren 10ean, politikoko batzarre bat izanen da Euzkadiko Jaurlaritzan edo Gobernuaren sorrera gogoratuaz. Leizaola Lehendakariari omenaldia egingen zaio bere 80 urte betetzean.

11,30etan, **JAI ALAI** pelotalekuan.

— Gudari batek hasera emanen dio omenaldiari.

— Manuel Irujoren hitzaldia.

— Tarradelles Generalitateko Lehendakariaren hitzak.
— Azkenik, bukaera emanen dio batzarreari, Leizaola Lehendakariak.

1

Amodioa jarri digute
aurten bertsoaren gai
ta gorrotozko itzikan emen
ez nuke nik egin nai.
Bi urte luze egon ondoren
bere erantzunen zai
tristetuta eta poztu nauana
berak eman dit gaur bai.

2

Biok batetsu jaioak giñan
biok batean aziak
eta Kristoren lege santuan
eskola baten eziak.
Jaungoikoari nik milla bider
ematen dizkat graziak
bete bai dira nere maiteak
zütuan amets guziak.

3

Konbentu baten bukatu dira
nik egindako ametsak
monja dijoa nik emen artu
nai nuan ura andretzat,
pentsatzen nuan ederregia
zala Fatima neretzat:
iñork zapuztu baiño lenago
Jaunak artu du beretzat.

4

Ni utzi eta zeruko aita
artu dezu zuk laguna,
ezin ukatu txit tratu ona
dala zuk egin dezuna.
Badatorkizu zuri Fatima
txuriz jazteko eguna,
azkena dana, guk biok alkar
ikusi bear deguna.

5

Esan bezela egun aundia
beretzako etorri zan
Obispo jauna meza ematen
an oitura duten gisan,
nik beregana inguratzeke
korajerik ez nun izan
txoko batean negar eta negar
gustora egonu nintzan.

6

Malko artetik ikusten nuan
bere soñneko txuriyan
aingerutxo bat zirudiela
geienoren iritziyan,
kanpotik apain eta barrendik
Jaungoikoaren graziyan:
era artara jarrai dezala
bere bizitza guziyan.

7

Batera triste, eta bestetik
ni oso pztua nago;
orain Fatima arrixkutatik
erretiratua dago.
Joan aurretik au esan zidan
itz goxoakin da klaro:
ni asko maite ninduala bai
baiña Jainkoa geiago.

8

Argazkitxo bat utzi dit neri
etxean daukat jasorik,
ez du esango ez diotela
beintzat egiten kasorik:
jai asko bertan pasatzen ditut
bere ondoan osorik
joan zan ezkerre ez dagolako
neretzat iñun gozorik.

9

Nere maiteak billatu du bai
zeruratzeke sixtima
munduan segi eta galtzea
izango baizan lastima:
begi onakin ikusten det nik
egin dezuna Fatima,
emen lenengo eginkizuna
da salbatzea anima.

10

Eskaera bat egiteko da
neronen azken bertsua,
konbeni bada erantzun zaidazu
nere Jaungoiko altsua,
gaiñean neri jarri didazu
naiko gurutze pixua
erortzen banaiz lagun altxatzen
Jesus errukitsua.

AIETE

MAITASUN APUSTUA

1

Berdin gabeko dama gazte bat
bizi da gure auzuan,
ibiltzen dena txoriak baino
arinagoko pausuan,
eta neretzat eskatzen diot
Jainkoari errezuana,
baina ez dakit inola ere
eroriko den lazuan

2

Sortu zenetik ezaguna den
aingeru miragarria,
halabeharrez gure alboan
zeru berak ezarria;
aldi berean sortarazten dit
pozakida eta larria
eta, ozpinez ase nahi du
nunbait nere egarria.

3

Gerta zaitana deklaratzia
ai ! onuzkero berdin da,
kartaren bidez mintza natzaio
bestela ausart ezinda,
ta erantzuna hola eman dit
burla-farre bat eginda
“—Neri ilerik arren ez hartu
zu hontan etzabiltz fin da”

4

Pentsamentua nork ez eduki
holako dama eztiak ?
Errezibitzeko prest zen dena
nere bihotz amestian;
ta ezezkoka nun eman didan
hark disimulo guztian;
une horretan nahiago bizi
baino sartu lur azpian

5

Hau lezioa izandu dena
neretzat gaztetarako;
ez al da inun alibiorik
frakaso ostetetarako.
Begiz jo nuen eta izenta
nere emaztetarako
eta azkenik ez da gertatu
sufritu bestetarako.

6

Hark beste inork ezin dezake
nere oinazetik kendu,
baina horretaz kupitu gabe
ezezkoka esaten du
Beretzat ez den lorea bistan.
Hori mina ematen du !!!
Ez al da hobe biotatik bat
norabaitera aldendu?.

7

Zeuk alde edo neroni joan
egia esan berdin zait,
kustioa da nere bistatik
izkututzea nolabait.
Eta, iritzi aldaturteza
gertatzen bazaizu noizbait
nun bizi naizen jakinen gainen
ipiniko dizut norbait.

8

Tristurak ere hartu du toki
nere bizitza alaietan.
Batek ez daki zer egin ere
sufritzen duen garaian.
Joango banintz ez dakit nora
egongo naiz zure zai han;
besterik ezen bilduko gera
Jossaffatako zelaian.

Elorri-Arantza.

ANDREARI

1

Ezagutu zintudan lehen egunetik
maitatu zaitut nik ta bihotz barnetik
erran ezin ditaken negurri gabetik
zu zintudan gogoan, guzien artetik.

2

Begien irria kopetan dirdira.
Nere lehen galdea, libro ote zira?
Oi zer zoramendua, biak lobro gira!
nere etxean daukat zuretzat kadira.

3

Kurutze bat ginuen gure aitzinean
euskal eliz eder bat gure gibelean,
egin nuen, oi gu noiz eliza barnean?
arropa xuritako espos egunean.

4

Igurikatu dugu biek egun hori,
ohartu ere gabe bera da etorri,
gure gogo-bihotz ta arimen sokorri,
ezkondu ginelarik bi euskaldun xori.

5

Oi zer gauza ederra den hori, maitea,
gorputz eta arimak elgar emaita,
betikoz elgarrentzat einak izaitea
eliza batetara betan joaitea.

6

Erraztun bat ginuen erhian ezarri
lehialtasuna ere hitzeman elgarri,
amodio zitzoaz baiginen egarri
suerte on Jainkoak derauku ekarri.

7

Ez dut dolu ezkontza zurekin eginik,
horrek bihotz barnean ez daude eman minik,
Orai arte ez nuen gaurko atsegini,
neretzat ez daukazu munduan berdini!

8

Ezkontzak gizonari ematen baidio
itxura, zentzu eta bizian balio,
nik ere zuretzat badut amodio,
zu gabe banintz orai, oi zer egin nio?

9

Nori zor dut ezkontza behar dut ikertu,
Jainkoa behar nuke bihotzez eskertu,
nere aintzinerat zu baitzauskit agertu,
zure bitartez dauta bizia edertu!

10

Ezkondu aintzinean bizirikan hila,
esmoil eta herabe andre baten bila,
Jainko maitea zuri dautzut esker-mila!
zure bitartez ezkont bitez bertze mila.

MENDIBURU

**Sounder,
udarea bezain gozoa.**

Gustagarria, bizia,
samurra da Sounder.
Tekladu bakarra,
eta eskuin hutsez
melodia osoa

jotzen du
Botoi bakarra eta
ezkerreko behatz batez
akonpainamendu osoz laguntzen du.

Aho-gozatzen den
musika da Sounder
Udarea bezala!

Triste aldian alaitzeko
eta alai aldian jolasteko
balio du.
Edozer jotzen du,
eta musika-tresna guztien
hotsak ateratzen ditu.
Ez da musika jakin beharrik.

Udarea bezain merke eros daiteke.
Hilean 1.500 eta zeurea duzu.

SOUNDER

BENGOA

Elektronikoetan munduko markarik onena.

Gipuzkoan, nor gu baño gertuago?

91 etxe zuretzat urbillago

Izan ere, Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa etxe au duzue Gipuzkoako Kutxetan leenengoa.

Orregatik, gipuzkoarren zerbitzurako beti gertu eta prest egotera beartuak gauzazu. Auxe da gure egitekorik nagusiena, orretarako sortu zan, batipat, Caja de Ahorros

Provincial de Guipúzcoa 1896 urtean. Gipuzkoarren kutxa duzue Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa, Baduzu arrazolrik, beraz, gurekin elkarturik jarrai dezazun. Utzi ezazu zure uste osoa Gipuzkoan leenengoa duzun Kutxa etxe ontan.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL
DE GUIPUZCOA

